

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A leláncolt Prometheus.

Budapest, október 17.

(Á. K.) Ha a leláncolt Prometheusról vett hasonlatot Magyarország és Ausztria közül akarjuk az egyikre alkalmazni, — vajjon melyikre illik?

Mi magyarok századok óta éltünk abban a hitben, hogy Ausztriával szemben mi vagyunk a leláncolt Prometheusok. S íme, Koerber még ezt az illúziókat is el akarja rabolni tőlünk. Koerber ugyanis kijelenti, hogy nem Magyarország, hanem Ausztria a leláncolt Prometheus, aki azért „jajgat fájalmában” anyja után, hogy az megszabadítsa a láncoktól. S miben áll a megszabadítás? A gazdasági különválásban? Nem. Hanem a Magyarországgal köfendő gazdasági kiegyezés elfogadásában. S a bécsi Reichsrath dult kedélyhangulatát semmi sem jellemezheti jobban, mint az, hogy Koerbernek erre a kedves hasonlatára ki nem tört a homéri kacaj.

Mi azonban, akik még az osztrákok kedélyhangulatáig el nem jutottunk, mi annak a képnek láttára, melyben az osztrák miniszterelnök Ausztriát mint leláncolt Prometheus állítja elének, nem fojthatunk el legalább egy mosolyt. S ha a mitológiai szírihez képest köszívüeknek nem kellene lennünk, még részvétet is éreznénk a szegény szenvedő iránt, aki, míg a gazdasági kiegyezés perpektuálva nincs, „jajgat fájalmában”. — Amde így is, köszívünk dacára, aggódva kell kérdeznünk, hogy vajjon el fog-e jönni a szegény szenvedőre nézve ebben az alakban a megszabadulás?

Aggódva kell kérdeznünk ezt, és pedig nemcsak a csehek részéről támadt visszhang miatt, — hanem annak okáért is, hogy vajjon

szóval visszhangot fog kelteni a Koerber hasonlatára a magyar közvéleményben?

A hasonlatok ugyanis mindig hatás kedvéért születnek s mindig hatásra számitanak. Mondják ugyan róluk, hogy rendszeren sántítanak is, — de azért sokszor az igazságokat mégis jobban fejezik ki, mint a logikai fejtegetések. Egy-egy találó hasonlat néha többet mond s gyorsabban éri el célját, mint egy egész könyv. De aztán éppen ezeknél a tulajdonságainál fogva annál végzetesebb pusztításokat is tehet, — ha rosszul sül el.

S mit akarhatott Koerber ezzel a hasonlattal kifejezni? Ha gondolatmenetét elemezzük, csak azt, hogy az a bizonytalanság, mely a gazdasági kiegyezés dolgában évek óta fennáll, minden tekintetben megviselte Ausztriát. S hogy egy nagy föllelékezés támadna, ha ennek a bizonytalanságnak egyszer valahára vége szakadna. Ausztriára nézve tehát életkérdés, hogy a gazdasági kiegyezés létrejölessen és pedig, hogy az alkotmányos tényezők hozzájárulásával jölessen létre. S ez a cél áldozatokat kíván az osztrák pártoktól, — mert ellenkező esetben a haza érdeke esik áldozatul. S ez a gondolatmenet helyes és a helyzetnek megfelelő. De mit keres akkor mindezekben a leláncolt Prometheus?

Hisz a gazdasági kiegyezés ügye nemcsak az osztrák pártokon fordul meg, hanem Magyarországon is. És ha Magyarország azt hallja, hogy nem ő a leláncolt Prometheus, hanem Ausztria, — amde Ausztria is csak addig az, míg a gazdasági kiegyezés nincs megkötve — mit gondol Koerber miniszterelnök ur, vajjon minő érzéseket kelthet mindez a magyar közvéleményben s vajjon mennyiben járulhat ez a hasonlat ahhoz, hogy Magyarország is sietve siesen levenni láncait a Koerber Prometheusának?

De nem akarunk mélyebben beleereszkedni e költői hasonlat boncolgatásába. Inkább keressük a Koerber hasonlatának nyitját abban, hogy Széll Kálmán is a maga parlamenti diadalait legfőbbiszor a költői hasonlatoknak köszönhetik. Csak hogy Széll Kálmánnak azért szoktak sikerülni, nemcsak szónokilag, hanem politikailag is a költői hasonlatok, mert a csapásból ki nem térnek, s oda találnak, ahova irányítva vannak.

S ha Koerber ezuttal nem a leláncolt Prometheushoz hasonlította volna Ausztriát, hanem Laokoonhoz, akit gyermekeivel együtt fojtogat a kettős kigyó, — a német és a cseh nyelvkérdés — akkor ez a hasonlat semmi tekintetben nem téveszthette volna célját. Mert tény és igaz, hogy míg ennek a kettős kigyónak szorítását le nem veszi Ausztriáról a megszabadító „hazaszeretet”, addig se béke nem lesz Ausztriában, se gazdasági kiegyezés. De talán még „alkotmányos” Ausztria sem. S hogy mindezekből a bajokból való szabadulásnak szimboluma tényleg a gazdasági kiegyezés lehet, — ez szintén elfogadható. Mert ha Ausztria képes arra, hogy bárminek is alárendelni tudja nemzetiségi szenvedélyeit, — akkor a kettős kigyó szorítása megszűnt. S ennek politikai súlyát és horderejét Magyarország is elismeri, sőt egy bizonyos határig még honorálni is kész. Amde ami a leláncolt Prometheushoz való hasonlítást illeti, ezt már Magyarország abszolúte nem engedheti át Ausztriának, hanem ezentul is csak megtartja majd magának. S ha Koerber jobban meggondolja a dolgot, maga is be fogja látni, hogy hasonlata rossz volt s hogy ebben a tekintetben Magyarországnak teljesen igaza van.

TÁRCA

A közvádoló.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Braun Sándor.

Az utat, amelyen a vádlottból vádoló válik, gróf Keglevich István megtette egy hónap alatt. Hosszu az idő és nagy a változás, de véghezvitte a meglepetést a szenzációk embere, gróf Keglevich István. Megvallom, vádlott képében jobb volt a tartása. Makacs gőg volt akkor az arcán. Most szentimentális és pityereg. Ugy tetszik, gyalog tette meg az utat. Látszik, hogy fáradt és neki magának, még barna hajjal szép homloka körül, látnia kell, hogy öreg. Mindezekért igyekszem, hogy kiméletes legyek iránta. Jó érzés emberekben különben is van kegyelet az elköltözötték számára. Rossz, hogy az emésztő csaták után, amikor szükség nélkül is nagy szenvedéllyel szokott provokálni, panaszos vádoló minőségében könnyeket facsar és leszereli vele ellenfelei tüzeit, amelyet mindig vitézül állott. Régi bőkezűségéből se maradt benne semmi, csak a nagy készség, amelylyel magamagának az elismerést osztja. Nem esoda. Szeret jó társaságban lenni és homlokára fűzven érdemek babérbját, egészen egyedül van. Ő és a tükre. A kép, amit e tükör visszavet, optikus jövevény, hogy a koszorúzásnak legyen tanuja.

Kellene pedig vádolni a nagy vádolót el-

sőbben is azzal, hogy nemcsak a saját trónusát lódtotta ki maga alól, de gyilkosa lett valamennyi utódának. Ne vizsgálatódjék azzal, hogy dieszéssel megfutott intendánsi esztendőök végén pi-henni térvén, régi ellenségei elmúlnak és békén indul egy nyugalmasabb élet szürkeségébe. Termett uj ellensége kétannál, akik késő esztendő-kön túl örökébe reméltek léphetni és akiket pusztító önkívületben sorra kivégzett. Lehet, hogy e tömeges öldöklésen támadt nyomasztó érzései sajtoltak szeméből sós izűkben is keserű könnyeket, holott e szemekkel korábban csak villámok cikáztak. Ravatalon van az intendánsi disz. Levert örökösök hívják tetemre a gyilkosát.

Hivatások, emberek és kötelességek erkölcsi mértékéről szólván, soha se néztük az anyagi kérdést a bíráló lapjára valónak. De ha gróf Keglevich István, amikor szemlét tart vesztésé-gein, felrója a pénzbeli áldozatokat, amelyeket a köz oltárára helyezett, hogy ez ország művészi törekvéseit állami színházaink élén virágzásra segíthesse, kénytelenek vagyunk emlékezésébe idézni, hogy a Vigszínházal történt egyezés értelmében a külső-körúti munkás emberek pótolni tartoztak, ami különbség az intendánsi javadalmazás és az elnöki végkielégítés évi összige közt mutatkozott. Semmiféle súlyt nem helyezünk erre a kérdésre, amelyről gróf Keglevich István óvatlan hivatkozása nélkül szó se lehetne. Főlsleges a gróf urnak érdemeit szolgáltatói maga mellé az önzetlenség pontján. Külső módban és belső tartalomban szintiszta urvolta, nemes gavallérsz-tőne és figyelmes megállása a ranghatáron,

amelybe a köztudat a tradíció tisztelétből helyezte, — tulhelyezik annak a szűkségén, hogy kötelességei teljesítése mellett hajlott-e még áldozatokra is. De bizonyos, hogy a szuverén magyar államnak ő semmiféle árat azért, hogy magát neki intendánsi mivoltában feláldozhassa, nem fizetett. És nyomon támad a másik kérdés: mi árat fizetett hát az állam és a színházaiban élő művészet a szuverén intendánsnak?

Nagy árat. Legelsőbben is a tévedés luxusát mutatja a gróf ur második megbízatása, holott az elsőt épp ugy csunyan kellett bevégezni, mint-hogy szépen, intim figyelmeztetésekkel és gyön-géd ráolvasásokkal nem lehetett. Ugy írja, azt mondotta magában és tul ez épületes és meleg monológon most vallja nyilvánosan is: gróf Keglevich Istvánt a kormány megismerhette első intendánságra idejéből és értékelhette mázsás érdemeit a Vigszínház alapítása körül. Hahát kiszolgáltatta neki a két színházat, az épületeket, lépcsőtűl, inventárostartal, hivatalnokostul, sőt (ami mindig, még a bucsuban is utolsó) művészeivel együtt, bárha egyszer már volt intendáns: — valóban a gróf nem oka semminek. És legyünk érte háládatosak, hogy a Britanikus című bukott darab drága Néró-kosztümjét fel nem öltötte egy nyári éjszakán, hogy a felgyújtott színház rom-jain császárt játszszejék a megkülönböztetett Ur. És ámbár a színházat fel nem gyújtotta, lábban volt ott minden. Nem a teremtésében, a munkáiban, a mámoros sikerében, hanem az elgyő-törtetésében, a megalázásában. Még maga gróf Keglevich István is lábban lihegett szünetlen. De

BELFÖLD

A képviselőház ülése. A mai ülés napirendjén érdemleges tárgy nem volt. Mindössze azért kellett ülést tartani, hogy a bíráló és összeférhetetlenségi bizottságba választott tagok letegyék az esküt s hogy a csongrádi és tápi kerületek képviselőküldési jogában itélkező bizottságot a szabályok szerint kisorsolják. Miután Barabás Béla indítványára határozatba ment, hogy a csongrádi és a tápi ügyben külön-külön bizottságot sorsolnak ki, gróf Apponyi Albert elnök a Ház színe előtt így sorsolta ki a két bizottságot:

A csongrádi kerület képviselőküldési jogában dönt báró Bánhidly Antal, Boda Vilmos, Halász Zsigmond, Patricevich-Horváth Arthur, Drakulics Pál, Ugron János, Münnich Aurél, Szentiványi Árpád, Angyal József, Ivánka Oszkár és Abaffy Odón.

A tápi kerület ügyében ítél Apáthy Péter, Lengyel Zoltán, Kubina József, Károlyi Antal, Haydán Imre, Halász Zsigmond, Kabós Ferenc, gróf Serényi Béla, Mayer Károly, Kecskeméthy Ferenc és Victorisz Miklós.

A szabályok értelmében mindkét bizottságnak elnöke a Házelnök. A sorsolás eredményének kihirdetése után az ülés be is fejeződött, miután a holnapi ülés napirendjét a t. Ház már szerdán megállapította, midőn a kvóta-döntés tárgyalását szombatra tűzte ki.

A főrendek összeférhetlensége. A miniszterelnök a minap gazdag munkaprogramot terjesztett a törvényhozás elé. Ami benne van, azt örömmel üdvözölték; ami nincs benne, lázasan hajszolják. Boldog, aki valami hiányára bukkan a programnak. Így újságolta tegnap valamelyik estilap, hogy a miniszterelnök megfeledezett a főrendek összeférhetlenségéről szabályozó javaslatról, melyet pedig a törvény értelmében ennek az esztendőnek végéig be kell nyújtania. Hát megnyugtathatjuk az aggó újságot: a miniszterelnök nem feledezett meg a főrendek összeférhetlenségéről. Annak idején éppen a *Budapesti Napló* írta meg, hogy a miniszterelnök a nagyfontosságú javaslat tervezetének elkészítésével Rohonyi Gyulát bízta meg, akinek kodifikáló erejét dicséri a képviselői összeférhetlenségéről szóló törvény s a kuriai bírásoknak a t. Ház házszabályain való keresztülvétele. Most azt jelenthetjük, hogy Rohonyi Gyula a főrendek összeférhetlenségéről szóló javaslat tervezetével már elkészült s a napokban át fogja adni Széll Kálmán miniszterelnöknek. Hogy Széll Kálmán a minap ezt a javaslatot nem foglalta a munkaprogramba, azt egyszerűen arra tessék magyarázni, hogy ő csak a kellően előkészített s

tárgyalásra érett javaslatokat emlitette, Rohonyi tervezete pedig, bármilyen megbízható és kipróbált erő munkája, mégis bizonyos retortákon fog még keresztülmenni, mielőtt a törvényhozás elé vihető. És szükségtelen is volt ezt a javaslatot a munkaprogramban külön említeni, mert hiszen betérjesztését a törvény írja elő.

Nemzetiségi vita Árvában. Alsó-Kubimból jelentik: Árva vármegye e hónap 15-ikén tartotta meg őszi közgyűlését, amelyen Csillaghy József főispán helyett, akit apósának, Kubinyi György országgyűlési képviselőnek betegsége a fővárosba szőlított, Balla György alispán elnökölt. A közgyűlésen, mivel izgalmas vitákra volt kiváltás, a bizottsági tagok nagy számmal jelentek meg. Pozsony vármegyének a nemzetiségi törvény revíziója érdekében a törvényhozáshoz intézett felirata kapcsán az állandó választmány azt javasolta, hogy a közgyűlés hasonló értelemben írjon föl. E javaslat ellenében a vármegye tót nemzetiségi pártja a mellett károskodott, hogy a pozsonyi feliratot tegyék egyszerűen ad acta. E párt öt szónoka közül csak ketten: Pivko Iván és Novák Pál evangélikus lelkes beszéltek szenvedélyesebb hangon; hatást tett, hogy a párt másik két szónoka, Kreszméry és Droba evangélikus lelkesek magyarul szólaltak föl. A felirat mellett Zmeskál Zoltán országgyűlési képviselő érvelt, aki általános helyeslés közt konstata, hogy a nemzetiségi törvény több éven át érvényben volt s csak a nemzetiségi túlzók uralma miatt volt kénytelen a kormány a végrehajtását lefüggeszteni. Ezután az alispán lelkes szavakkal bizonyította, hogy a revízió nem a derék és hazafias tót nép ellen, hanem azok ellen a lelketlen izgatók ellen irányul, akik a nemzet egységére törnek s a magyar állam ellen gyűlöletet szítanak. A közgyűlés a hazafias beszéd után nagy lelkesedéssel csatlakozott a pozsonyi felirathoz. A tót párttal a névszerint való szavazáson mindössze nyolcan szavaztak.

A főrendház igazoló-bizottsága ma délután Daruváry Alajos elnöklete alatt ülést tartott, amelyben a jegyzői tárgyalta gróf Zichy Ágost tőltötte be. A bizottság tárgyalta gróf Zichy László és báró Ambrózy Gyula kérvényeit, amelyekben vagyoni képestésük elismerését és királyi megbízó-levellek kieszakozását kérelmezik. A bizottság a főrendháznak a kérelem teljesítését fogja indítványozni. Elhatározták továbbá, hogy indítványozni fogják Schlauch Lőrinc elhunyt bíboros-püspöknek elhalálozás folytán, gróf Berchtold Arturnak pedig vagyoni képestése megszűnése folytán a főrendek jegyzékéből való törölését.

Ánkét a cigánykérdésben. Széll Kálmán miniszterelnök, mint a belügyminisztérium vezetője, a jövő hónap elejére szaktanácskozást hívott össze, amelynek feladata lesz a vándorcigánykérdés gyökeres megoldása tárgyában véleményt mondani. Az ankét elé fogják terjeszteni az ezen ügyre vonatkozólag eddig fölmerült összes javaslatokat és véleményeket.

bajának neve is, természete is más: fegyelmi láz. Ez az. Szabad kezét akart. Es hogy érezni kezdte a tilalmat, amely beteg hatalmi tultengésének megállást parancsolt, megzavarodott. Előbb büszke volt, mint egy király. Azután makacs, mint egy gyerek, végre bement az egyik öltözőbe és megfestette magát struencnak. Ez állapotában történt, hogy nem vette észre a napot, amelyen tébolyítón érdekes világitású páholyának ajtaja előle bezáródott.

Hogy Magyarország utolsó intendánsa a tatarokosság helyes elveiről, a helyes gazdálkodás érett és komoly rezonjáról ad leckét a belügyminiszternek, ez kiválasztottaknak való élvezet és csak az új Offenbachot várja, hogy pajkos hangszerelessel zenésítse meg. Derültebb és csinosabb pontja nincs is gróf Keglevich bucsuzó levelének, a nagy vádiratnak, amelyre harminc álmatlan éjszakán készült. Mégis van egy másik is. Az, amelyik hangosan reklamálja a Vigaszínház művészi szervezésének dicsőségét. Hát ezen már a különben jól nevelt és néma falak is kacagnak. E szép és kitünő színház virágzása a gróf ur kivonulásának napján kezdődött. Pontosan azon a napon. Amig ott volt, az nem volt színház, csak közgyűlési terem, iratár, csata-tér, rendeleti közlöny és az uri parancsokkal lenézett szegény tőke vergődése a zsarnok nincsetlenség kezében. Mióta a magyar állam kegyelme kiszólitotta a gróf urat e színház elnöki székeből, ott békés, harmonikus és sikeres munka folyik. Addig nem lehetett. Mert az urak valamennyien vívóteremben éltek. Hisz sohase lehetett tudni, mikor és hányszor kell verekedni.

Már a színpadon is csak puskaropogás hallatszott nappal. A járókelők gondolták, itt nyilván alkalmi darab készül. Pedig csak az igazgatók tartottak gyakorlatot.

Persze, gróf Keglevich István elnöki éveiben is olyan leleményes, agyafurtt és eredeti példáit találta ki társai boszantásának, hogy alig tudja felejtetni a gyönyörű sportot, amelyet abban a színházban tűzött. Nagy pillanataiban észbe jut. Ilyen e kései bucsuzása is, amelylyel magához váltott még egy alkalmat, hogy vele foglalkozni lehessen. Mert szertelen gyűlöli a nyilvánosságot, embereit kicsinyli, eszközeit szánó mosolylyal méregeti, erejét tagadja, hivatottságát és jogát kétségbevonja: — de imádtá volna a perccet, amelyben imádják sugárzó hatalmától való önkéntes elragadtatásban. Sajtbéli dicsőséget aratni újságok és ah! újságírók, különösen újságírók nélkül: ha ennek a módját kitalálta volna. Nyugalmában még medíthat a dolgon. Es gondolkozván feléle, megtalálja, hogy vele szemben a nyilvánosság sokat mulasztott. Tévedéseit, szélsőségeit, rontó, hatalmaskodó, gyűlöletes rendelkezéseit ritka rostára eresztette gyakran. Keresztülhulltak a szövedékek és nem jutottak a fórum elé. Unalmas volt már szakadatlan nagyokat írni a kicsi intendánusról, aki egymagában több dolgot adott a publikum figyelmének, mint a két színház művészi munkája. Es bár ünnep volt és deliráló közörm, amikor a művésznép illuminálhatta a gróf ur távozásán érzett megkönnyebbülésnek, mégis a bucsu ime reklamálja a boldogult intendáns rajongását a művészet és a művészek iránt és könnyekkel itatott

Bizottságok alakulása. A bizottságok megalakulásának holnap van a határnapja. A legtöbb bizottság már megalakult s alakulását be is jelentette a Ház elnökének. Ma az újonnan szervezett munkássági bizottság is megalakult s elnökének Hegedűs Sándort, jegyzőjének Biró Lajost választotta. A közigazgatási bizottság elnökévé Perczel Dezsőt, jegyzőjévé Kristóffy Józsefet választotta meg.

A katolikus kongresszus.

Budapest, október 17.

Az országos katolikus nagygyűlésnek ma volt a harmadik s egyuttal befejező napja. Reggel 9 órakor szentmise volt a belvárosi léplébaia-templomban, amelyet dr. Kohl Medárd felszentelt püspök mondott.

(Az utolsó ülés.)

Tíz órakor volt a nagygyűlés harmadik nyilvános ülése a székesfővárosi Vigadó nagytermében, ahol szép számmal gyűltek egybe ismét a gyűlés tagjai.

Gróf Zichy János elnök bejelentette, hogy ő felsége a királyhoz intézett hódoló táviratra a következő sürgönyválasz érkezett:

Méltóságos gróf Zichy János elnök urnak! Ő császári és apostoli királyi felsége a III. országos katolikus nagygyűlésnek méltóságod által táviratilag tolmácsolat hódolatát és tud ragaszkodását köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott.

Köni.

A távirat felolvasását éljenzés követte. A mai nap első szónoka dr. Prohászka Ottokár teológiai tanár volt aki a *katolikus éleli érvényesítéséről az életben* szónokolt. Beszédében megtámadta a kormányt, jogtudományt és egyáltalában minden tudományt, amely nem a Krisztus elvein alapul, politikát, újságírást, szabadkőműveséget s több elfélt, mert — úgy mond — a keresztény eszmék kell hogy uralkodjanak az államban, a politikában, társadalomban, iskolában egyaránt s el fog pusztulni minden, aminek alapköve nem a christianizmus. Ezért szervezedünk, ezért gyűlésezünk, hogy tölkeltük álmaiból az alvó kereszténységet, hogy az állammak katolikus alapot teremtsünk, azt akarjuk, hogy a király, a miniszterek és az opera intendánsa keresztény eszméket hirdessenek s hogy tiós legyen a köpökös ne csak a villamosokban, hanem az újságokban is. Nem tűrik, hogy minket egy hitelen tudomány, izlés és művészet lábál tiporjon, minket, akik legyőztünk minden elleniséget.

Dr. Margalis Edé egyetem tanár a *katolikus sajtó feladatairól* tartott előadást. A katolikus sajtónak szerinte kétfős feladata van: egyrészt feléltetni a katolikus társadalmat, másrészt megvédelmezni mindazon támadások ellen, amiket a katolikus eszmék ellenségei intéznek ezer formában ellenünk. A katolikus sajtó támogatására buzdít.

Dr. Hortoványi József országgyűlési képviselő a *katolikus autonómiairól* beszélt. Szónoklatát egyébként nagy tetszéssel fogadták.

Az utolsó szónok gróf Zichy Nándor volt, aki *Köteleseink családában, társadalomban, államban* című előadásában szeretetre és áldozatokra buzdít. O is azt hangoztatta, amit az előző szónokok, hogy a család-

kendőből rizza ki a posztum vallomást, hogy megérdemelték mind, amit értékük eltűrné kellett.

A Nemzeti Színház sok nagy színésze ma csupa kérdőjel, amely kíváncsian várja megfajlását a rejtélynek, mi az hát, ami megtévesztette őket, hogy színtelen türknek érezték magukat, lenyűgözötteknek, üldözötteknek, meggyötörteknek, megalázottaknak, agyonregulázottaknak, szárnyszergetteknek, holott érezték túrt egy martír?! — Az istenért, hol a megdicsőülés, amely e szeretettől és gondtól redős áldozati homlokot fényvel környékezzé? Nincs valahol ilyes rekvizitum a kulisszák közt? Várja, sürgeti, megérdemli és megszállta: a martír.

A közönség gróf Keglevich István cselekedeteit, szavait, szándékait, terveit már gyakran látta megdöbbenteknek és aggasztóknak. De nem hiányzott egyből sem valami parancsoló, férfias vonás, amely tiszteletet szerzett a nagyur számára, ha mindjárt ama szánó rettegéssel kiveret is, amely nevezetes figyelő állomások küszöbén szokta a gyöngébb idegkonstrukciókat elfogni. De az áldozat számára még nem igen termettek érzései. Várni kell, amíg felfakadnak valahonnan. Es egyelőre szivesebben örül annak, amit tett, semmint kíváncsiskodik azon, meg mit akart volna cselekedni. A gróf ur össze akarja facsarni az ország szívet, hogy miket tartogatott ő még a fiókjában. Az új Nemzeti Színházat bizonyosan. Egy új operát is talán! No nem? Csoda! Es programot. Például, hogy jól nevelt színházban nem szabad olyan darabot adni, amelyben az alárendeltek fellázadnak a főlebbvalóik ellen. Es hogy bélyeges beadványon

ban, társadalomban és államban a hitnek, a katolikus hitnek kell uralkodnia, mert hit nélkül erkölcs sincsen, már pedig erkölcs nélkül nincs család, nincs társadalom és nincs állam. Beszédét hosszasan éljenzették.

Ezután a szakosztályok elnökei jelentést tettek a megtartott felülvizsgálásokról s a hozott határozatokról, melyeket a nagygyűlés is el fogadott.

Az osztályok jelentésének megtétele után *Szmeceányi Pál* szepesi püspök mondotta el a záróbeszédét. Isten áldását kéri a nagygyűlés munkájára. Azon hitének ad kifejezést, hogy a nagygyűlések, bár új intézmények, megtermik gyümölcsüket. Közönetes mond a megjelentek nevében az elnöknek a gondos előkészítést s a vezetést. Ha a katolikusok egyetemes a munkában, a mustármagból terebélyes is lesz, és a munkásságból gazdag áldás hárulni fog az egyházra, mint a magyar hazára. Az összejáratás a magyar haza legfőbb támasza lesz és az megteremtí az áldozatkészséget a haza iránt, s egy a hazafiság keresztény orény is lesz. Az egyház iránt való törhetetlen hűségre és a hazaszeretet ápolására buzdítva a nagygyűlés tagjait, az értekezletet bezárja.

Ezután áldását adta az egybegyűltekre s ezzel a nagygyűlés véget ért.

Déli egy óraker a nagygyűlés tagjai diszban-
kette gyűltek össze a Vigadó éttermeiben.

Délután három óraker a Regisi Szent Ferenc Egyesület tartotta megalakuló női gyűlést a Vigadóban. Fölolvasták és megállapították az alapszabálytervezetet.

Az alapszabályok értelmében szervezték a választmányt s a gyűlés végén megkeresést intéztek a bibornok-hercegeprimáshoz és a püspöki kar többi tagjaihoz a védőnkétség elfogadása iránt.

KÜLFÖLD

Az angol parlament megnyitása. Az első parlament ülése a vihar jelében kezdődött meg. *Wyndham* ir minisztert pizsgéssel fogadták s a kormányt a napirendre vonatkozó javaslatát s az e fölött elrendelt szavazást ígázott jelenettel tartóztatták föl. Mikor az elnök a szavazást el akarta rendelni, *O'Donnell* ir képviselő nagy lármát csapott, s dacára az elnöki rendreutatisátnak, minden áron beszédet akart tartani. *Balfour* miniszterelnök azt indítványozta, hogy a csendszavart egy hétre zárják ki az ülésekből, mire *O'Donnell* odarohant a miniszteri padokhoz, öklével *Balfour* orra alatt hadonászott s az elnökre rákiabált. Hogy mit, azt nem lehetett hallani attól a zajtól, melyet az ir képviselők csaptak. *Balfour* mozdulatlanul állt a helyén s nyugodtan mosolygott. A ház azután elhatározta *O'Donnell* kirekesztését, ki ezt a határozatot meg nem várva távozott.

A francia kongregációk vita. Tegnap folytatták a vitát a kongregációk tárgyában beadott interpellációk fölött. *Baudry d'Asson* íamatikusan kikelt a miniszterium ellen, melyet szindikátusnak nevezett. *Georges Berry* hasonló hangon folytatta s azt kiáltotta oda a miniszteriumnak, hogy önök rosszabbak, mint az 1793-iki térfiak, mert azoknak legalább meg-

kell a tagoknak jónapot kívánniok. És az aktákat nemcsak mély tisztelettel kell végezni, hanem a legmélyebbel kell kezdeni is. És még egy lépesfokot kell az intendánsi hivatal elöl építeni, különben hogy lehet az irományokat az igazgatóval közös szintről felterjeszteni. Vagy talán új statutum készül a belügyminiszter megbuktatásáról, az intendánsi hatalomnak való alárendeléséről, a legnagyobb talentumok elüldözéséről, a kiközösítés után is dicsőséges visszatérésük bocsánatesső feltételeiről, e feltételek újabb kikacagásának megakadályozásáról, a háromszoros meghajlásról reggel, a siri csöndben való leborulásról délen és az esti hódolásra, ha a Teremtő páholyába ereszkedik.

Kénytelen vagyok reklamálni e tulzásoknak tetsző dolgok komolyságát sok részükben. Van bennük annyi igazság, hogy képekkel való megterhelésük nem megy túl a figurális irás szabadságán. És hitet teszek rá, hogy minde sorokban nincs egyéni ellenszenv gróf Keglevich István személye iránt, amelynek vonzó tulajdonságai, sarmőr gazdagságai, bájos és eragadó színei elől elzárkózni lehetetlen. Jelentékeny és kitünő kvalitásai megszerzik neki nemsokára azt a hitet is, hogy távozásával a magyar művészet szabad, korlátalan fejlődésének olyan szolgálatot tett, amilyenre maradásával hiába törekedett volna. Meg kell azzal békülni, ha valami a visszájára fordul. Ha gróf Keglevich István érez kötelességet a művészet iránt, lemondása napja óta elhiszem, hogy kezdi teljesíteni.

volt a meggyőződésük bátorsága. Így folyt a vita órákig a nélkül, hogy a kormánypart résztvevő volna abban. *Lefas* konzervatív forradalommal lenyegetőzött, mert a bretonok látják, hogy csak a bányászoknak hallgatják meg a követeléseit, míg a breton katolikusok panaszaira nem is hederitenek.

Azután *Jonnart* került szóllásra, kinek beszéde annál nagyobb feltűnést keltett, mert *Aynard*nak a veje, ki tegnap annyira kikelt a kormány ellen. *Jonnart* heves antiklerikális beszédet tartott, bár nem tartozik tulajdonképpen a kormányparthoz. „Az eddigi állapot nem tarthat tovább, — mondá. — Nagyon is sokáig túrtük a szerzetesek botrányos ügyeimet, különösen a gseftelő szerzetesekét. Minden nagyobb sztrájkban benne volt a kezük. Hatalmukba kerítették a szűszéket és a gyónóséket. Nem felelősek semmiért, kibújnak minden ellenőrzés alól. Ez a konkordátum megsértése. Az utóbbi években ők voltak a köztársaságnak legveszedelmesebb emberei, kizsákmányolták az emberi lelksimert legtiszteltemetőbb érzelmeit, visszaéltek a hittel és a zászlóval, s ők maguk az okai a jelenlegi helyzetnek.

A szerzetesek mindig csak a harcot keresték s az a körülmény, hogy sokáig túrtük a kongregációk ügyeimet, azt a hitet keltette bennük, hogy minden a réginél marad. A köztársaság szabadságot ad mindenki számára, de viszont kell, hogy minden pártot kössön össze a nagy forradalom elveinek a közös köteleke. Emlékezzünk meg közös származásunkról, hogy megvalósíthassuk a demokráciának öbajtasát és Franciaországnak az akarát. (Viharos tetszés.)

Jonnart e beszéddel elvált a Méline-csoporttól s belépett a köztársaságiak zömébe.

A vitát holnap folytatják s *Combes* miniszterelnök holnap fog beszélni.

Oroszország és Törökország. A *Daily Mail* bukaresti levelezője szenzációs hírt közöl, melyet Konstantinápolyból kapott. E híre szerint Oroszország felajánlotta Törökországnak az 1833. július havában létrejött szerződés megújítását. A szerződés alapján Oroszország szövetséget kötött Törökországgal a végből, hogy Törökország teljes függetlensége biztosíttassék. A szerződés, mely Törökországot függésbe hozta Oroszországgal szemben, nyolc esztendeig volt érvényben és csak azért nem újították meg, mert a nyugati hatalmak akkoriban ellene voltak. Oroszország most nemcsak a szerződés megújítását, hanem több ponttal való megerősítést is kívánja. Ez az ajánlat, melyet *Nikolajevics Miklós* nagyherceg közölt a portával, a konstantinápolyi politikai körökben nagy megdöbbenést keltett. Maga a szultán meg nem döntött, de valószínűnek tartják, hogy kénytelen lesz engedni.

Ez a hír oly szenzációs s annyira „pozitív“ részlettel van megtoldva, hogy már csak ezért is tartózkodással fogadandó. Valószínűleg nem egyéb, mint egyike azoknak a fantasztikus híreszteléseknek, amelyek az orosz nagyherceg konstantinápolyi látogatása nyomán oly bőven sarjadtak.

Oszták dolgok. A Reichsrath mai ülésén csak a bécsi tartománygyűlési választók névjegyzékére vonatkozó sürgős indítványok tárgyalása mondható némileg érdekesnek, és az ezért, mert a tisztelt szónokok vastag gorombaságokat vagdosztak egymás fejébe.

Weiskirchner a szociáldemokraták heves tiltakozása között visszautasítja a bécsi magistrátus ellen hangoztatott vádakat és azt mondja, hogy ez a dolog nem tartozik a Reichsrath hatáskörébe. (Hangok a szociáldemokratáknak: Csálók vagytok valamennyien!)

Weiskirchner: Ti meg Bécs városa autonómiájának ellenségei vagytok!

Seitz: Azért, mert ti családokkal lehetetlenül tesztitek az autonómiát!

Schukmeier: Csálók vagytok!

Gessmann: Ez mégis aljasság. Utasítsák rendre.

Weiskirchner a sürgősség elvetését kéri.

Koerber miniszterelnök azt mondja, hogy a nagyon tág választójognál fogva a legnagyobb pontosság mellett is történhetnek hibák. A hatóság különben a felszólalási eljárás befejezése után is kijavíthatja a választók-névjegyzékbe becsuszott hibákat. Az alsó-ausztriai helytartó, akit határozottan védelmébe vesz a tegnapi támadások ellen, teljesíteni fogja kötelességét és oszakis a törvény értelmében fog eljárni.

Völki a német néppárt nevében kijelenti, hogy dr. *Lueger*nek és társainak roppant brutalitása felháborít minden német gondolkodó emberet. *Lueger* úgy viselkedik, mint egy ordenáré pálmás asszony. *Polgárháborúra* szólítja a lakosságot, trollának mondja a német néppártot.

E beszéd alatt a keresztény-szociálisták nincsenek a terebben. Csak a szavazásnál térnek vissza, *Lueger*rel az élőkön.

Schukmeier: Most megint itt van az a ripacs-igazgató.

Gessmann válaszolni akar erre a szidalomra, de *Lueger* visszatartja, rákiáltva:

— Nem tudod egyszer befogni a szádát!

A szavazásnál az indítvány sürgősségét elvetik. A beérkezett irományok között van *Javorski* Apollinár és társai interpellációja a galiciái mezei munkások sztrájkja ügyében. Az interpelláció arra utalnak, hogy a mozgalom nem volt gazdasági bérharc, hanem radikális politikai ígázatok műve, akiknek az volt a céljuk, hogy szervezett megfélemlítéssel felforgassák a társadalmi rendet és fejetlenséget idézzenek elő. Azt kérdezik az interpellálók, hajlandó-e a kormány erőlyesen fellépni a végre, hogy a lakosságát a radikális ígázatok terrorizmusától megóvja, és milyen intézkedéseket szándékozik a kormány ebben az irányban tenni. A *Lupu* képviselő ügyére vonatkozó indítványok sürgősségét el fogadja a ház és az indítványokat az alkotmányügyi bizottsághoz utasítja azzal, hogy nyolc nap alatt tegyen jelentést. A képviselőház legközelebbi ülése holnap lesz.

A király elfogadta *Spens-Foden* igazságügyminiszter lemondását és dr. *Koerber* miniszterelnököt bízta meg az igazságügyminiszterium ideiglenes vezetésével.

A cseh sajtó a leghevesebb támadásokkal illeti *Koerber* miniszterelnököt tegnapi beszéde miatt. A *Politik* szerint az ifju-csehek klubja most már véglegesen le fog számolni *Koerber*rel. A csehek és a miniszterelnök között áthidalatlan úr támadt. Hasonló szellemben nyilatkozik a *Narodni Listi* is, mely kijelenti, hogy a kiegyezési vita el fogja temetni az osztrák parlamentárizmust.

Bécs, október 17.

A politikai helyzet ma nem változott. Úgy látszik, hogy az ifju-csehek csak a kiegyezési törvényjavaslatot akarják megobstruálni, de a többi javaslatot, mint már jeleztük volt, keresztül fogják bocsátani. Ma este ki is nyilatkozott a klubjuk, hogy a sajtótörvényjavaslaton kívül az ujonejutalékról szóló javaslatot, ugyszintén a legközelebb előterjesztendő cukor-egyezményt és a költségvetést nem fogják obstruálni, a budgetet különösen azért nem, mert nagyon becses tételeket tartalmaz a csehek nézve. Politikai körökben élénken beszélnek arról, hogy maga *Koerber* miniszterelnök vette át az igazságügyi tárca vezetését és ezt arra magyarázzák, hogy a miniszterelnök egyrészt nem akarta kihívni akár a németek, akár a csehek elégedetlenségét a tárca betöltésével a jelenlegi zavarok közepette, másrészt pedig rendelkezni akar e tárcával, hogy alkalmas pillanatban a pártoknak jutalom gyanánt juttathasson.

A sztrájk. Az amerikai sztrájk befejezettek tekinthető az esetben, ha a bányamunkások gyűlése is hozzájárul a sztrájk megszüntetéséhez. Az egyes kerületek végrehajtó-bizottságai tegnap ülték össze tanácskozára. A legtöbb bányában már hétfőn újra megkezdik a munkát. Az újságok ráterelik a figyelmet *Morgan* óriás hatalmára és azt mondják, hogy csak az ő közbenjárásának sikerült a sztrájknak véget vetni és hogy *Roosevelt* nem tudott volna nélkülük boldogulni. A *Morgan*-csoport vagyonát ötven milliárd dollárba becsülik.

A *New-York Tribune* a következő összeállítást közli a sztrájk által szenvedett károkról: A sztrájkoló munkások elmaradt bére: 28,700,000 dollár; a bányatulajdonosok vesztesége: 6,500,000, a kereskedőké és más iparüzőké 26,000,000. A sztrájk miatt 28 ember lett öngyilkos.

Franciaországban a mont-hienci bányamunkások részéről, akiknek saját bányájuk van, küldöttség járt *Combes* miniszterelnöknel és panaszkodott, hogy a sztrájkoló bányájukban nagy pusztítást vittek véghez és a prefektus semmit sem tett a védelmükre. A bányamunkások állítólag kijelentették a sztrájkoló bizottságának, hogy nem fognak csatlakozni a sztrájkhoz, de hajlandók a bizottságnak a sztrájk idejére hetenkint kétezer frankot adni a sztrájkolókat támogatására.

A szerb kormányválság. A *Vucics*-kabinet lemondását a király végleg elfogadta. Az új kormány alakításával valószínűleg *Markovics* Cincár tábornokot fogja megbizni, bár *Franaszovics* tábornok is nagyon komoly jelölt. Külügyminiszter az esetben, ha *Franaszovics* el nem vállalja, vagy *Krisztics* Kosztja bécsi követ, vagy *Lozsanics* Simon volt londoni követ lesz. Politikai irányára nézve az új kabinet nérsékelit irányú koalíciós miniszterium lesz, mert haladópartit, semleges, radikális és liberális tagokból fog állni, vagyis képviselve lesz benne minden párt, ami arra is jó ebben a nyugtalan országocskában, hogy minden párt ki legyen úgy — ahogy elégtive, eleje vétessek az örökös torzalkodóknak s Szerbia legalább egy ideig politikai békét élvezzen.

Belgrád, október 17.

A király *Markovics* Cincár tábornokot megbízta az új kabinet megalakításával.

A boer tábornokok. A boer tábornokok utaztatásai már kezdik veszíteni érdekességüket. Ahány városban csak megjelennek, a program ugyanaz: lelkes fogadtatás a vasutnál, díszbevonulás, banket a Bothának vagy De Wetnek beszéde, melynek mindig az a veleje, hogy nem politizálni jöttek, hanem segílyt gyűjteni szenvedő véreik számára. Most Berlinben vannak, s ezzel talán vége is szakad a vándorlásiaknak, megtelepednek valahol Európában, vagy visszamennek Dél-Afrikába, folytatják a szürke polgári életet s élnek az emlékeiknek. A berlini látogatásról a következő részleteket emlíjük ki:

A boer tábornokok tisztelőre adott tegnapi lakomát Stöcker birodalomgyűlési képviselő imádsággal nyitotta meg. Később Botha beszédtét mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy a tábornokok nem volnának itt ha népiük existenciájára érdekében nem tartották volna szükségesnek, hogy utra keljenek pénzt keresni népiük számára, amely megérdemli, hogy segítsenek rajta. A boerok békét kötöttek s azt akarják, hogy angol alattvalóknak tekintésük őket. Azért örül neki, hogy ma egész utjukon egyetlen szót nem hallottak új kormányuk ellen. A nagy összeg, amelyet kaplakt, végtelem hálával tölti el szívüket. Botha beszéde előtt Reboldt porosz országgyűlési képviselőtől kérésztörtört mondott a császárra. Azután De Wet szólt föl, hogy köszönetének adjon kifejezést. Elmondotta, mily nagy szükségre van népének a támogatásra és hangoztatta, hogy a tábornokoknak nincs politikai feladatuk s be akarják bizonyítani, hogy hű angol alattvalók. Azután megemlítette, hogy tovább talán nem fogja kísérni társait, mert hazulról szomorú híreket kapott: egyik gyermeke meghalt, egy másik beteg. Azután még több szónok beszélt. A lakoma éjféltájt ért véget.

Berlin, október 17.

A boer tábornokok iránt általános az érdeklődés. Úgy beszélnek róluk uton-útfélen, mint valami látványosságról. Naphosszant ezer meg ezer kíváncsi ácsorog a fogadó előtt, ahol a dél-afrikai vendégek megszállottak. Abban bizik a sokaság, hogy a tábornokok meg fogják jelenni az erkélyen. Közben felriad a hozzós és a sokadalom a *Deutschland*, *Deutschland über Alles!* dalt énekl. Ugy volt megállapítva a hivatalos programban, hogy a boer véreik délbén 12 órákor fel fogják keresni I. Vilmos császár és Bismarck sírjait s arra az időre még nagyobb tömeg gyűlt a fogadó elé. Fel kettő volt, amikor a boer tábornokok megjelentek a hotel kapujában. Akkor már a rendőrség nem birt a kíváncsiak seregével, amely feltartóztatatlantul nyomult előre és áttörte a kordont. A síroktól a tábornokok a birodalomgyűlésbe hajtottak. Valamivel kettő előtt értek a boer vendégek a birodalmi gyűlés előcsarnokába. Bismarck Herbert herceg, Arnát, Liebermann és Sonnenberg kísérték a tábornokokot. Gróf Bailestream elnök, aki a foyerben tartózkodott éppen akkor, nem volt reájuk kíváncsi, ellenben Stollberg alelnök azt a kíváncságot fejezte ki, hogy még akar ismerkedni a boer véreikkel. Az előcsarnokból a vendégek Bismarck herceggel, Stöckerrel és Liebermannal az étköz terembe mentek, ahol lefényképezték a társaságot, majd a birodalmi gyűlés tanácskozási-termeinek karzatára kísérték a tábornokokot. Eppen akkor egy szociál-demokrata szónokolt a tarifa-javaslat ellen. A terem, amely azelőtt majdnem egészen üres volt, egy szempillantás alatt megtelt s a képviselők látszóveken nézték az érdekes vendégeket. Gróf Posadowsky is hosszasan látszóvezte a tábornokokot, akik érdeklődéssel hallgatták Bismarck Herbert herceg magyarázatát. Tíz percig maradtak a boer vezetők, aztán kísérelőkkel eltávoztak. A palotától a fogadóig lelkesen tüntettek a tábornokok mellett.

A forrongó Macedónia. A török források szerint a macedon eseményekről (melyek hírek tulzóttak, a macedon források szerint pedig (szólok kissé nagyotmondó források) a fölkelés egyre terjed. A konstantinápolyi nagykövetelekre a tartományokból érkezett jelentések azonban megerősítik, hogy a bandák garázdálkodása csökkenőben van. A bolgár lakosság, amely a bandáktól kényszerítve vagy önként a hegyek közé menekült, kezd visszatérni. Valóan az a hír, hogy 30 kis-ázsiai zászlóaljat rendeltek Macedóniába. A Macedóniában lévő haderő elegendőnek bizonyult. Valóan az a hír is, hogy *Ethem* basa Macedóniában van.

Konstantinápoly, október 17.

A lapok ma a következő hivatalos jelentést közlik: Ibrahim basa, a szerzenci 9. hadosztály parancsnoka, a 3. hadtest parancsnoka és a szaloniki váli távirati jelentései szerint egy héttel ezelőtt Razlog és Dsumabla mellett bolgár bandák törtek be és több falu bolgár lakosságát kényszerítették, hogy hozzájuk csatlakozzék. Több falu lakosai a hegyek közé menekültek. A jelentésre Ibrahim basát elegendő haderővel kirendelték a banda üldözésére, aki az

üldözést nagyon erőlyesen és tervszerűen végre is hajtottta. A menekült lakosság legnagyobb része kezd visszatérni. Azoknak, akik büntetéstől való félelemből nem mernek visszatérni, a hatóságok és a papok tudtukra adják, hogy ha kegyelmet kérnek, meg fogják kapni. Remélhető, hogy ilyenformán nemsokára véget ér a bandák garázdálkodása.

HIREK

Budapest, október 17.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Lukács Gyula és Láng Lajos miniszterek este Budapestről Bécsbe érkeztek.

— Királyok uton. Egy római telegramm jelenti, hogy az Agenzia Italiana értesítése szerint Viktor Emanoel király a jövő év májusában, Londonba utazik Edvárd király látogatására. Az utazás Svájcban, Németországban és Belgiumban át fog történni. Egy madridi jelentés szerint Károly portugál király értesítette Alfonz királyt, hogy angolai utjáról visszatérve ellátogat Madridba, ahol három napig szándékozik maradni. A spanyol kormány nagy fényvel fogja a királyt fogadni, hogy megmutassa a spanyoloknak a testvér portugál nemzet iránti szeretét. Károly király ma utazott el Angliába és távolléte tartamára a régensséget Amália királyné ruházta. Tekintettel arra, hogy a királyné súlyos szívbjában szenved, a régensséget minden ünnepélyesség nélkül vette át. A lisszaboni *Mundo* azt írja, hogy a királyt egyik miniszter sem kíséri Angliába, de mellette van Soveral londoni követ, aki lelkes híve az Angliával való szövetségnek. — *Handeyből* táviratozzák: A portugál király Párisba utaztában ideérkezett. Megérkezésekor Loubet elnök nevében egy katonatiszt üdvözölte.

— Dr. Havass Rezső ünnepe. A VII. kerületi Józsefvárosi-kör Dr. Havass Rezsőt, abból az alkalomból, hogy királyi tanácsosa neveztek ki, ünnepélyesen részesíti. Holnap, október 18-án társasavasorát rendez a kör az ünnepelt tisztelőire, amelyen óvációkban fogják részesíteni Dr. Havass Rezsőt.

— A kalocsai érsek iskolája. Császa György kalocsai érsek még szepesi püspöksége idejében Lőcsén épületet vásárolt és ezt elemi leányiskolának kiépítve, az irgalmas nővérek vezetésére bízta. A millenniumi évben építkezéssel bővítette és polgári leányiskolává fejlesztette. A folyó évben kápolnával és óvodával kiegészítette a kulturpalotát, amely most már három tantermetet foglal. Az érsek azonban az intézetek fenntartásáról is gondoskodik, amennyiben a személyi és dologi kiadások fedezésére nagyobb alapítvány létesít.

— Ugocsavármegye a minisztereknél. Ugocsavármegye küldöttsége tisztelgett ma délbén Széll Kálmán miniszterelnöknek, Darányi Ignác földművelésügyi- és Láng Lajos kereskedelemügyi minisztereknél. A küldöttség vezetője gróf Csáky László főispán volt. A küldöttséghez csatlakoztak Fogarassy Zsigmond és báró Perényi Zsigmond országgyűlési képviselők. A küldöttség vezetője kifejtette, hogy a vármegye lakossága a rendkívüli rossz termés és az árvíz következtében a legnagyobb nyomornak és éhínségnek néz elébe.

— Főneemesek a pápánál. A *Vaterland*nak jelentik, hogy a pápa szerdán kihallgatáson fogadta a magyar és osztrák főneemesek hódoló zárandóklátának huszontagját. A társaságot gróf Sebesen nagy-követ mutatta be a pápának. A nagykövét beszédére adott válaszában a pápa örömmel és megelégedéssel nyilatkozott a zárandókláról és aztán átvette özvegy *Iseuberg-Birstein* hercegné született *Mária Lujza* hercegnőtől a *Magdolna* hercegnő boldoggá avatását kérő írlatot.

— A hírlapírók véleményének szabadsága és a lovaglások. Gróf Maffei, az a fiatal olasz arisztokrata, aki a legutóbbi turini színházi botrányt rendezte, párba írta a *Gazzetta* del Popolo szerkesztőjét, Collinót, amiért az a színházi botrány szerzőjét lapjában nyilvánosan elítélte. A szerkesztő megtagadta a jegyveres elégtételt egy olyan hírlapi cikkért, amelyet legjobb tudása és meggyőződése szerint a közérdekek védelmére írt meg. A fiatal gróf Maffei erre becsületbírósági döntést provokált az ügyben s a becsületbíróság a hírlapíró javára döntött, kijelentvén a főívett jegyzőkönyvben, hogy a sajtó munkásságának joga van bizonyos indokolt esetekben a nyilvánosság előtt személyeket is bírálni a nélkül, hogy cikkéért jegyveres, vagy bárminemű elégtétel-eladásra kötelezhető volna.

— Crispi kriptája. Crispinek, a nagy olasz államférfinak holtteste nagyon érdekes kalandon ment át. Meg kellett küzdenie az enyészettel s szerencsésen le is győzte. Crispi holttestét ugyanis bebalzsamozták az orvosok, mielőtt sirba tették volna. Nem nagy időre a temetés után kiderült, hogy az orvosok rosszul végezték munkájukat s hogy az enyészet megkezdte pusztító munkáját a nagy államférfi holttestén. Ez a hír valóságos forradalmat kellett a sziciliainak körében, akik felette szerették Crispi s a tömeg dühbe a bebalzsamozást végző orvosok ellen irányult, a hatóságot is gondatlansággal vádolták, míg végre a polgármesternek mentő gondolata támadt. A palermói kapucinuskolostor óriás kriptája messze földön híres és — borzalmas érdekesség. Az érdekessége az, hogy a holttest ebben a kriptában nem indul fölösülésnek, csak kiszárad és évszázadokon át megmarad. A kriptá e csudás hatását a helyiség tengerszóval telt száraz levegőjének tulajdonítják. A polgármester rendelkezése tehát ebbe a sirboltba szállították Crispi holttestét. Amint a tetemet ott elhelyezték, az enyészet munkája megszűnt. Három hónapig volt Crispi teteme a kapucinusok sirboltjában, ahonnan most néhány napja szállították vissza a kriptájába, amelynek ajtáit megnyitották a közönség előtt. Azóta a sziciliain nép seregekben zarándokol a koporsóhoz, amelyben Crispi holtteste teljes épségben pihen.

— Egy darab, aminek el kell olvasni a végét.

Egy san-iranoiskői színházban olyan darabot adtak, amiben az irenek egy elég különös szokásuk van kifigurázva. Irországban a nép körében a halotti tornak a divatja, hogy az a temetés előtti éjszakán ülnek meg. Persze bőven esznek és még bőségesebben isznak s ilyenformán gyakran megesk az, hogy nagy duhajkodások folynak le a koporsó mellett. Egy ilyen tor Jordul elő a darabban is, aminek a végét azonban még egyáltalában nem látták a san-iranoiskóiak. Odáig nem jutott el az előadás. Az ir bevándorlottak tudniillik rettenetes botrányokat produkáltak a tor jelenetében. Minden este valósággal megszállották a színházat és a tüntetés olyan kitarónak bizonyult, hogy a színház direktiója végre is a rendőrséghez fordult segítségért. A rendőrség nagy apparátussal jelent meg a színházban, — de egyetlen ir lért is talált a publikumban. Amikor azonban a tor jelenetéhez érték, még hevesebb tüntetés tört ki a darab ellen, mint az előző napokon. Az ir asszonyok és leányok hurrogtak le a színezeteket. Ezek ellen nem léphetett föl a rendőrség — a polozkodás, kardlapozás energiájával, hanem udvariasan létréallott. A függőnyt újra lebecsülték a darab vége előtt s másnap már más darab előadását hirdette a színház.

— Zola utcái. Franciaország városainak sok szép utcáját neveztek már el Zola-utcának, a halhatatlan költő nevével. Mísem természetesebb, mint hogy Párisban is akadtak olyan jámborok, akik méltónak találták Zola Emil nevét arra, hogy valamelyik utcát ezzel a névvel díszítsenek föl. A tajtékoz konzervatív pártok azonban, amelyek minden kis kaplánnak megadták már ezt a tiszteletet, kézzel-lábbal kapálóznak ez ellen az indítvány ellen. A republikánusok most kénytelenek visszavonni indítványukat, mert nem akarják kitenni Zola emléket annak, hogy a nacionalisták ismeretes piszkolódásukkal illessék. Valószínű azonban, hogy az indítványt csak ideiglenesen vonják vissza s mielőtt a kedélyek egy kissé lecsillapodtak, újból előállanak vele.

— Vulkanok forradalma. Az Antillákon tavasza óta tart a vulkánok forradalma. A legtöbb szigetéről olyan értesítések érkeznek, melyek a tűzhányóhegyek egyre tartó működéséről szólnak. *Kingstontól* azt táviratozzák, hogy a Souffrier vulkán az elmúlt éjszakán négy órán át, teljes erővel működött. *Luadeloupe* szigetén, Basse-Terrebán ugyancsak az éjjel, éjtől és egy óra közt erős robaj hallatszott. *Mariga Galante* szigetén, Les Saintesben pedig tegnap földrengés volt. Egy londoni távirat szerint *Barbados* szigetén vulkanikus hamu esik, mely a *St.-Vincent* szigetén működő vulkánból ered. Barbadosban a hamueső miatt a kereskedelmi forgalom megakadt.

— Házasság. Dr. Réh Béla fővárosi gyakorló-orvos jegyet váltott *Zobel* Lenke kisasszonnyal Budapesten.

— Éhenhalt öreg legény. Éhenhalt egy szegény ember, aki pedig vénsege dacára meg tudta keresni a kenyerét. Nem azért lett olyan nyomorúságos a halála, mintha keresni nem tudott volna, hanem mert képtelen volt enni. Bármit is. *Kütsick* Endre a szerencsétlen vén ember neve. Asztaloslegény volt s derekasan dolgozott még ezelőtt egy héttel is. Egy szerre azonban fölmondta a szervezte a szolgálatot és a nyolcvanhárom esztendőes öreg legény a Rökusba került. Ott megkísérelték minden módját annak, hogy táplálékhoz segítsék, de sikertelenül és az öreg ma meghalt. A halálának kitézés az oka.

— Haláloság. Folyó hó 18-án Nagy-Maroson hosszabb szenvedés után, 27-ik évében elhunyt *Vágó* József, Vágó Nándor, a Gross és Weiss cég főnökének fia. Temetése ó hónap 19-én lesz.

— **A kis katona.** Egy kis csernovici gyerekben lángolt föl a napokban az uniformis utáni vágyakozás. A tizenöt éves fiú folyamodott, hogy vegyék fel a kadét-iskolába. Az ezredorvos kiállította róla a bizonyítványt, hogy pompás katona lehet belőle, ámbar egy kissé rövidlátó. A fiú ezután Lembergbe ment, de az ezredorvosok a rövidlátását nagyon komolyan vették és elutasították. Most már áldozatokra, hősies dolgokra gondolt. Összegyűjtögetett filléreiből sürgőnyt küldött a királynak, melyben megírta, hogy boldogtalanul érzi magát, hogy nem léphet a katonai pályára, melyre pedig kiváló hivatottságot érez magában.

A sürgönyre csakhamar megérkezett a válasz Lembergől.

A lembergri kadétiskola parancsnoka a király parancsára magához hívatta a fiút s újból megvizsgáltatta. Az orvosok azonban rendületlenül hívek maradtak önmagukhoz. Újból kimondták, hogy a fiú rövidlátó s nem való katonának. Amiből némi rosszakarattal azt lehet következtetni, hogy a katonasághoz nem kell hivatottság, csak jó szom.

— **Kétezer üzlet, két ellenőr.** A nyolcadik kerület előjáróságának egy hivatalos írásából érdekes és szomorú adatokhoz jut az egészségére csak valamiképp is rátartós budapesti ember. Az előterjesztés elárulja, hogy a főváros közigazgatásának ezrekre rugó személyzetéből egy olyan kerületre mint a Józsefváros, két olyan egyén jut, akiknek kötelessége lenne a kerület piacait, összes üzleteit a fogyasztó közönség érdekében megvizsgálni, ellenőrizni. Ez a két egyén: a vásárlélfelügyelő és az egészségőr. Nekik kell negyedévenként legalább egyszer a kerületben levő piacokat, továbbá 72 mézárós-, 120 hentes-, 7 szálamigyar, 4 baromfi-, 43 tej-, 7 sajt-, 87 pék-, 6 liszt-, 52 fűszer-, 199 szatócs-, 10 cukrász-, 2 mézeskalácsos-, 22 csemege-, 4 szálló-, 80 vendéglő-, 234 bormérés-, 227 kávéház-, 387 pálinkamérés-, 9 takarmány-, 42 ia- és szén-, 44 vászonkereskedő, 262 egyéb üzletet, összesen tehát ezerkettes üzleti életet a közegészség és közbiztonság szempontjából átvizsgálni, vizsgálatuk eredményéről jelentést tenni, a büntőseket feljelenteni, gyanús cikkekből mintákat venni, azokat a tápszervizsgáló-intézetnek, illetőleg a kerületi orvosnak átadni. E két tisztviselő munkáját a vásárgazgatóság keveselte s azt kívánja, hogy még az Orozy-téri piac ellenőrzése is rájuk ruházzassék. Ez a kívánság adott alkalmat a VIII. kerületi előjáró tennemített előterjesztésére. Az előjáró lehetetlennek tartja, hogy a két ember az Orozy-téri piacot, amely tulajdonképp a X. kerülethez tartozik, átvizsgálja. Csak abban az esetben lehetséges a kívánság, ha a főváros még egy egészségőrt ad a kerületbe, — mondja az előjáróság — de valószínűleg maga se hisz ebben. Három ember ebben a nagy és szörnyen fontos feladatban éppen olyan kevés, mint kettő. Új alapokra kell fektetni az egész ellenőrzést s lelkismeretesebb elbánásban részesíteni a polgárság egészségének dolgait.

— **Szaktanfolyam.** A Pénzüntzeti Tisztviselők Országos Egyesületétől egy kis üzletet kaptunk, melynek szerény külseje nem is sejteti ama nagy fontosságú intézményt, melynek tervezetét tartalmazzuk. Az egyesület november elején tőlévre terjedő szaktanfolyamokat indít meg, melyek felőlünk mindazt, amire a pénzüntzeti tisztviselőnek működése folyamán szüksége lehet. Küllőidőn kiváló szakértők közreműködésével hasonló intézmények már évek óta állanak fenn. A rendes előadás keretében szerepel: a tőzsdéjüzet (előadó: dr. Flaner Miksa, a Hazai Bank aligazgatója), kereskedelmi számtan (Seidmann Bertalan), a Magyar Jelzálog-Hitebank matematika), könyvvitel (Zsengeri Manó, a Hazai Bank tisztviselője), francia nyelv (Georges Regnier tanár), angol nyelv (Wellesley Thornton tanár), francia és angol kereskedelmi levelezés (Deiches Jakob, a nassói tannagyár tisztviselője), gyorsírás (Clement Ernő). Sorozatos előadások tárgyat képezik: kereskedelmi jog (dr. Lévy Béla ügyvéd), váltójog (dr. Mandula László ügyvéd), a tőzsdéi intézmény ismertetése (dr. Donáth Gyula, az áru-és értéktőzsdé jogügyi titkára), jelzálog-üzlet (Fischer Gyula, a Belvárosi Takarékpénztár cégvezetője), pénzüntzeti adóügye (dr. Komin János pénzügyi fogalmazó). A tanulmányok, melyeket csak egyesületi tagok látogathatnak, november 3-ától kezdve hétköznaponként esti 7-10 óráig tartanak meg az egyesület helyiségében. Részvételi díj, tekintet nélkül a halgatandó tárgyak számára, havonta 2 korona.

— **Iparos-nagygyűlés Nagyváradon.** Nagyváradról táviratozzák: A hónap kezdődő és három napig tartó hatodik iparos-nagygyűlésre ma délután és este az ország minden részéből mintegy négyezer magyar iparos érkezett ide. A vasutnál a fogadóbizottság várta a vendégeket és elszállásolásukról gondoskodott. Este ismerkedési estély volt.

— **Vidéki hírek.** Az aradi rendőrség letartóztatta Bayer Emil József ügynököt család, sikasztás és okirathamisítás miatt. — **Borossélen Kovács** Bálint postaszóka évek óta rendkívül sok levelet sikasztott el, amelyeket a bányékat leszedte és értékesítette. A vizsgálat folyik, Kovács lakásán sok bélyeget találtak.

— **Musolino.** Musolino halálosan beteg. A portogonoi börtönben ékszik a cellájában és állapota olyan súlyos, hogy a börtöntől valószínűleg nemsokára megváltja a halál. Börtönében ökereste Bonniatti képviselő, aki rémregénybe illő részleteket mond el az olasz börtönökben uralkodó viszonyokról. Ezeknek tulajdonítja Musolino halálát megbetegedését is.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A rutkai személyvonat útját ma este vasuti katasztrófa akasztotta meg Páztól. A vonat postakocsija kiskilt, teljesen fölborulva esett a pályára és egy alkalmazott holtan került el a kocsii alatt. A szerencsétlenség áldozata: Duru József postaszóka; kisebb zúzódást szenvedtek: Sugár és Schuller postatisztek. A katasztrófának a váltó valamely rendellenessége volt valószínűleg az okozója. A pályáról kiborult postakocsi összedődött s a szállítmányokban is nagy kár esett. Az utazóközönség közt izgalmas pánik keletkezett, mikor a rázkódást a veszedelmet jelezte, sokan le akartak ugrani a vonatról, és csak a kálauzok éberségének köszönhető, hogy még nagyobb baj nem történt. Hatvanból segédmozdony ment a vonat elé, amely 2 óra 20 perenci késedelem után folytathatta csak utját s 9 óra 15 perc helyett éjjel felé érkezett be a központi pályaudvarba. A pázstói állomás főnöke távirati jelentést tett az üzletvezetésnek, amely rögtön intézkedett a vizsgálat ügyében. A két megsérült postahivatalnokot Budapestre hozták és a pályaudvarról a táviratilag kirendelt mentők kórházba szállították őket, az állapotuk nem ad aggodalomra okot.

— **Megszökött politikai foglyok.** Egy pétervári telegramm jelenti, hogy a kievi fogházból tizenegy politikai fogoly, akiknek e hó végén lett volna a tárgyalásuk, megszökött. A szökés, mint a vizsgálat során kitűnt, kétségkívül a fogházszemélyzet segítségével történt. A foglyok orosz diákok voltak, akik politikai vétségek miatt kerültek a kievi központi fogházba, ahol, miután a fogház mindig túl van szulvala, egy zárkába helyezték el őket. Valaki — eddig még nem tudni, hogy ki — egy jó erős kötélfűzőt és egy vaskampót csempészett be számukra. A diákokat rendszeresen a fogház egyik kisebb udvarán együtt sétáltatták. Egy ilyen séta alkalmával a foglyok megrohanták az őrzetükre rendelt két fogházőrt, letepertek és szajukat betömve megkötözték őket, aztán pedig a fogház költőit át a bágos segélyével megszöktek. Miután a kievi lakosság a diákok ellen folytatott határségi hajszák miatt úgy is tel van induva, a szökevény diákok a városban mindenütt menedéket találtak s tíz napig bujkáltak a városban, míg egéret nyerhettek földzók elől. A szökevények most már túl vannak az orosz határon.

— **Szizifus.** Szizifusnak egyszerűen lefujtak. Ez az ember többé nem szerepelhet, mert kiderült ő róla is, hogy közönséges nagytökés volt, minden ambíció híján, minden isteni büntetéstől mentesen. Semmi különös nem volt ezen a Szizifuson, hacsak az nem, hogy Korinthus mellett volt egy szép palotája. Ez a palota nagyon szép és nagyon magas volt; nem csoda tehát, ha akadt olyan szobrász, aki márványba véste Szizifus urat, amint követ hengerget a magasba. A szobornú mindössze ezt a jelenetet örökítette meg s senki sem tehet arról, hogy akadtak olyan erős fantáziával megáldott emberek, akik a szobornúvet úgy magyarázták, hogy ez volt az az ember, aki arra volt kárhoztatva, hogy örökké meddő munkát végezzon. A meddő munka poétikus meséje, jól van ugyan kitalálva, ötletes és szép. De van-e olyan ötletes és szép dolog a világon, melyet a tudós kutatók le ne akarnának szállítani a valódiság talajára? Reinach, francia tudósunk is minden igyekezete a Szizifusról szóló mese körül az, hogy az igazságot állapítsa meg. Reinach nemrégiben előadást tartott a francia akadémiában Szizifusról s kimutatta, hogy a Szizifus-legenda semmi más, mint a tulhajtott képzelet terméke s hogy az egész mese egy szobornú helytelen értelmezésének az eredménye.

A rege itt is szebb a valósnágnál s ha Szizifus-munkáról nem beszélnek is többé a tudósok, azért a legenda élni fog, mert a legendákat nehezebb kiirtani a világból, mint meghonosítani az igazságokat.

— **Véres szendülés.** Zágrábról táviratozzák, hogy a sunjai országos vásár alkalmából rendezett népmulatságon nagy veredés támadt, majd a nép összeközt a csendőrkkel. Egy földművest a csendőrök szuronyra halálosan megsebesítet.

— **A bejelentőhivatal kibővítették.** A bejelentőhivatal ez ideig csak a lakórék nyújthatott idővilágosítást, de üzletekről és vállalatokról nem, mert azokat nem tartják nyilván. Most a főkapitány intézkedett, hogy a bejelentőhivatal gyűjtse össze az ezekre vonatkozó adatokat is s a hivatal október elsején elkészült ezzel a munkával. Ezentúl tehát a rendes hárminc fillér díj lefizetése mellett a hivatal bárkinél idővilágosítást ad a cégekről, vállalatokról, ezeknek helyiségeiről és a bekövetkezett változásokról is.

— **Sikkasztó bankigazgató.** Bécsből táviratozza tudósítók: Kraemer Vincót, az angol-osztrák bank igazgatóját ma délután letartóztatták az a gyanu alapján, hogy az intézetet család módon 38.000 korona erejéig megkárósította. Kraemer az osztrák főváros pénzügyi köreiből és legelőkelőbb társaságaiban nagy szerepet játszott. Tavaly télen s nelenőke volt a nagyiparosok báljének. Ma délután kiballgatták Kraemert és szembesítették Klein igazgatótanáccsal, majd vizsgálati főcgrá helyezték. Az elsikasztott összeg már meg van térítve s minthogy a bank eddig nem tette meg a bünyenítő feljelentést Kraemer ellen, kérdés, vajjon egyáltalán vád alá helyezik-e Kraemert, mert a bank kára még a feljelentés előtt megtért. Kraemer egyik leánya Frigyes főherceg uradalmának egyik bérlejtőjéhez, másik leánya pedig egy közhadseregbeli főhadnagyhoz ment nőül. Érdekes, hogy Klein igazgatótanácsos néhány nap előtt egy újságíró előtt kerekben megeafolta azt a híresztelést, mintha a banknál sikkasztás történt volna s azt mondotta, hogy Kraemer csak szabadságon van.

— **Elveszett.** Szinhely: a Kerespesi-ut. Idő: ma délelőtt. Szereplők: egy suszterinas, egy rendőr s a budapesti közönség. A suszterinas a járda közepén lehajol s keresgélni kezd. Megáll egy ember, két ember, tíz ember s megkérdezik:

— Mit keres?

— Jaj! Elveszett! Elveszett!

— Mi veszett el? ...

— Oh Istennem, Istennem! Ha ezt tudtam volna! A tegnap nőtton-nő, keresztetnek, kulatgatnak, miközben az inas folyton javeszkel:

— Elveszett! Jaj! Elveszett! ...

— De mi veszett el? ...

— Oh, mit fog mondani a majstrom.

A tömeg nagybömbök, a villamos kocsk megállanak, természetesen megjelenik a rendőr is s megkérdezi:

— Mi az? ...

— Jaj! Elvesztett! Elvesztett! ... Nincs meg ...

— Mi veszett el? — kérdi a rendőr, a tömeg, a megállott villamosok sora ...

— A kis Kohn! — ordítja a suszterinas és rököve rohan el a keleti pályaudvar felé!

— **A Tarka Színpad megnyitása.** A Tarka Színpad, amely tavaly olyan jó szolgálatokat tett a variété megmagyarosítása érdekében, ma este ismét megnyit és pedig Haas István, tebelesé fiatal író-társunk igazgatása alatt. Szinre került Zboray Aladár a jeles író A második ügy című jókedvű bohóza a nagy sikerrel és az egész közönség sokat mulatott az elmés apróság mókain. A darabot pompás zenészekkel tarkították. Zboray Abris, akinek már nem egy népdala és kerinője tett szert népszerűségre. Rövid idő alatt hasonló sorsra tognak jutni ma hallott szerzeményei, a melyek nagyon tetszettek a közönségnek. A Fővárosi Műsorának többi része is nagy sikert aratott. La Roland kisasszony gyönyörű szerepintáncra, a Fukushimas japán akrobata-társaság, a tiroli nyolcas pompás énekprodukciói, az énekesnők hosszú sora és végül Martinetti kacagató bohóza oly műsort alkot, amely valóban viavárosi szívnalon áll. A közönség, amely szüntűnt megfűltőte a mulatót viharos tapsal kísérte az egész estén át a műsor egyes számai.

— **Eltűntek.** Az utóbbi napokban a következők eltűntek jelentették be a rendőrségen: Marton József lakatosinas (Szentkirályi-utca 23.), Dekány Mártonné sz. Tóth Lóza 34 éves napszamosnó, Balázs Samu 13 éves iskolásfiú (Lipót-körút), Hegedűs Sándor 10 éves tanuló (Dembinszky-utca 50.), Gablinger István 29 éves bérkocsissegéd (Sztelenay-utca 10/a), Prima Anna 22 éves napszamosnó (Örménygy-utca 20.), Magos Gyula 16 éves ópészinas (Visegrádi-utca 77.), Csáky Pál 28 éves napszamos (Visegrádi-utca 118.), Besz János 13 éves tanuló (Csángó-utca 6.) és Molnár József 18 éves kereskedősegéd (Rózsa-utca 59.). Dobó Terézia 15 éves leány eltűnt szüleinek a Hungária-körút 69. szám alatt lévő lakásáról. A leány Pollák Ignác 25 éves kereskedősegéddel ünt el s szülei azt hiszik, hogy a szerelmesek öngyilkosokká lettek.

— **Betörés.** Moevcsy Ferenc óras Soroksári-utca 17. számú üzletébe betörték és hat-hétszajton koronát érő ékszeret elloptak. A rendőrség nyomozza a beűróket.

— **Ki meddig él?** A világhírű angol tudós, Darwin tudományos kutatásai alapján azon eredményre vonta le, hogy a nős ember átlag 15—20% idővel tovább él, mint a nőlen. Ennek oka a mérsékletesebb élet, másrészt a nős férfi több gondot tartó szervezeteinek, erejének megőrzésének, melyek a családi boldogság leantartói. A modern orvostudomány egy csodás vívmánya immár megszerzi a nőlen férfiaknak ugyanezen előnyöket. A korszakalkotó Katalphoresse gyógymód ez, mely új erőt új életet nyújt a testnek. A küllöldi tudósok serege dicséri a gyógy-eljárás páratlan hatásait. Hazánkban egyetlen ilyenmü intézet van, ez dr. Altzger Tivadar hírneves Elektro-Medikai intézete, mely Budapest VI., Teréz-körút 44. I. emeleten van.

— **Az osztályorsorsjáték hazása.** Az osztályorsorsjáték mai hazásán huszezer koronát nyert 66146, tizezer koronát 74701, ötezer koronát 7885 74773, kétezer koronát 18991 34367 74419 19399 18614 5020 16676 21573 25393 26396 70977 74642 76937 44886 57049 65981 72555 78180 89599, ezer koronát 186 62042 74284 79810 9539 20587 32321 76544 10911 21995 37491 57713 62738 67592 8618 16408 21716 27991 41165 53481 78084 84960 96884, ötszáz koronát 27249

64041 93890 99106 3633 26646 27832 46705 63337
65502 69613 73747 78177 8340 9435 11757 14997
14654 27670 53030 61514 66204 70828 73351 76937
4700 5434 24383 80667 61293 72400 83200 88028
88868 90599 90686 99005.

Az új század.

— Jelenet. —

Egy ur: Látta az új századot?

Egy másik: Láttam.

Az egyik: Nos? Hogy tetszik?

A másik: Nagyon. Ha még néhány ilyen új bankót csinálnak, Magyarország végleg lejárja magát a világ szemében.

Az egyik: Ugyan miért?

A másik: Mert az osztrák rajzolók egyre sértegetik a bankón Magyarországot. Az új századon mint mesteleul járó nomád nép vagyunk ábrázolva. Az osztrák pedig elegáns tudós.

Az egyik: Ezt vettem észre.

A másik: Csak hogy maga is észrevette. De ez még semmi. A bankó magyar oldalán hegedű, vonó és kasza van, az osztrák oldalán csupa finom tudományos eszköz.

Az egyik: Borzasztó.

A másik: A legközelebbi bankón már átrák lesznek láthatók, benne pedig tehének és magyarok, amint együtt laknak.

Az egyik: Valószínű.

A másik: És az osztrák oldalán pedig repülőgépek és könyvtárakban olvasó osztrák tanárok.

Az egyik: Aztán?

A másik: Aztán egy másik bankón a magyar oldalán két részeg jószág lesz látható, amint bekiséri a rendőr, az osztrák oldalán pedig egy lákiyas génius, aki a kultura ragyogását hinti szét a földgömbön.

Az egyik: És aztán?

A másik: Aztán egy harmadik bankón magyar betyárok ikocsal fognak leülni egy mit sem sejtő osztályorsjegy-felárusítót, a háttérben pedig stílizált akasztók fogják jelezni a büntetést, pörge kalapban rájuk akasztott magyarokkal.

Az egyik: És az osztrák oldalán?

A másik: Ott meg fogják rajzolni az öt világ-rész meghódítását az osztrák műveltség és civilizáció előtt.

Az egyik: Píuj. És mit lehet ez ellen tenni?

A másik (kis habos után): Fel kell váltani a századot csupa magyar ezüsttörntre.

(Tovább busulnak.)

A rózsaszínű vonat.

A kuruok-sarkov-szebaztopoli vasúttársaság november elsejétől kezdve külön berendezésű, rózsaszínű kocsikat járat nászutasok számára.

A mi kopott fantáziánkban
Úgy él az orosok hona,
Hogy ottan hó hull lengve, legyen
Síkcsúgán szél súvít tova,
Nagy hőmezők vonulnak messze,
El a fehérlő végtelenbe,
A nap ott bujdoskoltva kél,
S hosszú időig tart a tél.

Másképp lesz mostan! Nemsokára
A fehérlő síkcsúgán át,
Látjuk robogni, szinte szállva
A vonat legszebb kocsiját.
Oly rózsaszínű, mint a hajnal,
Teli szerelmes, halk sóhajjal
S míg benne szív szíven dobog,
Sejtelmesen tovább robog.

Es minden ór az állomáson
Mosolygó arccal szalutál,
Míg a vonat száll, mint egy álom,
Ki tudja, meg tán sosem áll...
Es az orosz leányok álma,
Titkos torró imája, vágya,
Mí üdvöt, boldogságot ad,
A rózsaszínű gyorsvonat.

S majd sziszegő, vad téli éjjel,
Nikor polyheve hull a hó,
S a bús síkcsúgán szerteszéjjel,
Zord szélesvívítés hallható,
Kattogva, zúgva, elcsikáva,
Rohan a messzi éjszakába
A rózsaszínű gyorsvonat
S nyomába száz virág íkad!

P.

SZINHÁZ, ZENE

** A kuruok Párisban. *Berecik Árpádnak A kuruok Párisban* című vígjátékából nagyban folynak a próbák a Nemzeti Színházban. A darab amaz alkudozások körül forog, amelyeket Rakóczy Ferenc ügyvivője báró Vetyásy Kőkényesdy László XIV. Lajos udvaránál folytatott, hogy a francia kormány a kuruoknak megígért segítséget megadja. Érdekesek a magyar szökevényekből alakított magyar-francia huszárok, a Rátky-ezred egyenruhái, amelyek francia minták után készültek.

* A városigeti állandó színház. A főváros pénzügyi- és gazdasági bizottsága mai ülésén tárgyalta *Felá Zsigmond* kérvényét, amelyben kéri, hogy a Városigeti Nyári Színházat állandósítsa olyan föltétellel, hogy még hat éven át kapja az eddigi évi 12,000 korona szubvenciót, s hogy a saját költségen föltépített új színházat 6 és az örököséi 50 éven át bírálhassák; ennek az időnek a letelte után a színház a fővárosra száll. Több bizottsági tag pártoló felszólalása után a bizottság elhatározta, hogy a szerződés minden föltételét megvilágító újabb előterjesztés után fog az ügyben dönteni.

** P. Lukács Juliska Aradon. *P. Lukács Juliska asszony*, a kiváló drámai művésznő hosszabb vendégelőrelépet kezd Aradon. Első fellépése vasárnap lesz az Ember tragédiája Éva szerepében.

** Dombay Arthur: Impromptu. Ezzel a címmel egy új zongoramű jelent meg *Dombay Arthur* tollából, amely már nem egy jeles munkával gazdagította a magyar zeneirodalmat. Könnyű és felettébb hálás ez a poétikus és hangulatos zenemű, amely csakhamar népszerűsége fog szert tenni a szalonokban, ahol a jeles tehetségtű zeneszerzőnek már több műve talált szeretetteljes fogadtatásra.

** Arányi Desső Prágában. Mialatt mi magyar tenoristát keresünk, *Arányi Desső*, a jeles tenorista egyre-másra aratja diadalát Prágában. Ebben az igazi zene-emporiumban, amelynek elkényeztetet és nagy hagyományokon nevelt közönsége ugyancsak nagy igényekkel lép föl. A tenorista, aki nálunk csak a lírai szerepekben mozogott, Prágában a legnehezebb drámai szerepeket énekli, úgy mint *Lohegrint*, *Rhadanest* s b. Legtöbb *Tell Vilmoson* Aradot énekelte és erről az alakításáról ekként ír a *Prager Tagblatt* zeneírója: „*Arányi* ur *Arnoldja* ritka paradés-alakítászámba ment. Itt a legmagasabb diapazonban, ahol a legtöbb tenorista megijed, ő nyilván a legjobban érzi magát. Nem szorult külön föltételre, hogy *Arányi* könnyű magassága egy a *Tell Vilmos*-sal való duettben, valamint a híres főtettben is különös ragyogásban érvényesült, — hiszen ismerjük az énekesnek ritka képességét, amely minden emelkedő intervallum után egyre szebben cseng és a magas C-vel legképrázatosabb diadalát aratja. Külön kell megdicsőernünk, hogy *Arányi* a lérfi-rejtetben a drámai momentumot az énekek alárendelni tudta. — Ezekből a kritikákól látni, minő értékes énekesi föltételt osztozt meg bennünket az intendánsi önkény. *Arányi* távozása teljesen föltorgatta műsorunkat, több kedvelt dalmű csak hiányosan kerülhet színpadra, — arról pedig nem is beszélünk, hány ezer forintra került azóta a tenoristákkal való kísérletezés.

** A Városigeti Színházban vasárnap ismét két népies előadás lesz félhelyárral. Délután 16 órákor a *Peleskei nótárius*, este 7 órákor pedig a *Notre dame-i toronyőr és Eszmeralda* kerül előadásra.

** Második házasság. A Magyar Színház új bohósága a *Második házasság* kedden kerül bemutatásra. Ebben a francia bohóságban mutatkozik be *Horváth Paula*. A bemutató jegyeit a Magyar Színház pénztára és a Bárd testvérek zeneműkereskedéséi mátiól kezdve árusítják.

** Új színi-szövetség. Békésvármegyében a két utolsó évben két új, modern berendezésű nyári színház létesült: Gyulán és Orosházán. Ez a két város most színi-szövetségre lép Nagyvárral. E hó 14-én Gyulán *Lukács György* főispán elnöksége alatt értekezlet volt e tárgyakban. Az értekezleten a gyulai és orosházai színművészeti-pártoló egyesületeken kívüli részvételre még a nagyvárad színiügyi bizottság képviselőjében *Rimler Károly* polgármester és *Hoványi Géza* bizottsági elnök. Az értekezlet kimondotta, hogy Nagyvárad, Gyula és Orosháza 1905. májusig színi-szövetségre lépnek és ezen idő alatt *Somogyi Károly* társulata a téli hónapokban a nagyvárad Szigligeti színházban, a nyári hónapokban a gyulai és orosházai színházokban fog játszani.

** Maurice Donnay új darabja. *Maurice Donnay*, a hírneves francia szerző, *Dans la vie* címmel új darabot írt, amely a *Theatre Français* legközelebbi újdonsága lesz. Megemlítjük egyuttal, hogy *Donnay* a napokban *Berlinbe* megy, hogy jelen legyen *A szerelmi hinta* című vígjátékának huszonötödik előadásán a *Trianon* színházban.

** A kuruok Párisban. *Berecik Árpádnak A kuruok Párisban* című háromfelvonásos történeti vígjátékából, mely a Nemzeti Színház jövőheti újdonsága lesz nagyban folynak a próbák. A színház a

darabot új, díszes kiállításal hozza színpadra; a díszletek és jelmezek stílusérték lesznek, így nevezetesen a Rátky-huszárok egyenruhái korhű képek és párisi minták szerint készültek.

** Fülharmónia. A *Fülharmóniai hangversenyek* bérléte szombaton este 6 órákor záródik s azontúl már csak az egyes hangversenyekre lehet jegyet kapni. A társaság ezért újból figyelmeztetni a még bérléni szándékozókra és azokat, kik előjegyztet jegyeiket még nem váltották ki, hogy az említett határidőig szíveskedjenek intézkedni.

** Bécs városa drámai pályázata. *Bécs* város tanácsa kétezer korona pályadíjat fog kiűzni történelmi színműre amelyek föltétele, hogy a darab az osztrák császárváros multjából merítse eszelekményének tárgyát.

MŰVÉSZET

□ Művészeti József főherceg családjában. Ismeretes, hogy *József főhercegnek* alsóúti palotája tele van válogatott műbecsi festményekkel és szobrokkal s azt is tudja a nagyközönség, hogy az orlári hercegné, *Mária Dorottya* főhercegnő oly bravurral kezeli az ecsetet, hogy messze túlhaladja a diétantizmus színvonalát. De nemcsak ő van megáldva művészi hajlammal, hanem a tényszerű család két legifjabb sarja is, *Erzsébet* és *Klotild* főhercegnők, akik alaposan foglalkozni a festéssel. A főhercegi család megbízásából *Strobl Zsófia*, az ismert festőművésznő fogja az ifjú főhercegnőket a művészet útjába beavatni.

□ A Szent István-szobor. A kiépített Halászbástyán már megkezdtek a Szent István-szobor talapzatának a föllállítását. A talapzat haraszti kőből készült, négy hatalmas köroszlánnal. Négy oldalán pedig karrair márványból faragott domborművek lesznek, a nagy király életének főbb mozzanatait föltüntető jelenetekkel. E talapzatra jön Szent István szobra, mely a nagy királyt a koronázási palástban, fején a szent koronával és kezében a királyi pálcával ábrázolja. Lová stílizált és gazdag bizánci szerszámot visel. Az egész szobor bronzból készül, de érdekes kísérletképpen egyes részeit arany- és zománodiszítésel látják el.

Nyilttér.

Lakosztályok központi fűtéssel a ROYAL-szállóban

a téli hónapokra olcsón bérbendatnak.

Elsőrangú étkező.

Művészek és nemzetközi vendégek látogtják.

☛ Párisból ☛ szerződöttetett főszakács.

Exquisit különlegességek. Naponta hangverseny.

JÓZSI

és egyéb kis komédiák.

Molnár Ferenc könyve
Márk Lajos rajzaival. Ara
3 korona. Kapható a Buda-
pesti Napló kiadóhivatalá-
ban, József-körut 18.

NYILATKOZAT.

A Hera-Prometheus carbid és acetylén részvény-társaság, Budapest, VII. Erzsébet-körut 28. szám kötelességének tartja a nagyközönség becses tudomására hozni, hogy az acetylén berendezést, mely Orsován fölröbbit, *new* 6 létesítette.

A társaság az országban már több ezer készleket helyezett el, melyek mind kitűnően működnek és még sehol robanás nem történt, ami bizonyossága annak, hogy a társaság által forgalomba hozott készlekek szerkezete minden tekintetben kitűnőnek bizonyult és a modern technika vívmányainak minden tekintetben megfelel.

Budapest, 1902. október 17-én.

Hera-Prometheus
carbid és acetylén részvény-társ. igazgatója.

88 Gyermekgyilkos apa. A Kuria ma tárgyalta Laskay Tivadart kesztélyi birtokos bűnpörét. Laskay, aki ösvégy ember, szeretlet egy asszonyt és megmérgezte gyermekeit, mert azt hitte, hogy ha nem lesz gyermek a házán hamarabb feleségül veheti szive választottját. A tizenkét esztendőes Ferencot és az ötödik éves Margitot pakányméréggel elemészte. Az exhumálás megállapította a mérgezés és Laskayt, bár állhatatosan tagadott, a nagy-kanizsai esküdtörvényszék kettős emberölés büntetével életfogytig tartó fegyházra ítélte. Laskay semmisségi panaszszal élt, amelyet ma tárgyal a Kuria és elutasította nemcsak ezt a panaszt, hanem Raisz Andor koronabíróhoz hivatalból bejelentett semmisségi panaszát is.

Legujabb.

A kongregációs vita.

Páris, október 17.

A kamara mai ülésén Combes miniszterelnök hangsúlyozta a kongregacionalista iskolák bezárásának törvényességét. A kormány csak a törvénynek szerzett érvényt. A kongregációk nem fejtettek volna ki ellentétet, ha nem vezették volna őket félre politikai személyiségek, akik megfélemlítették őket jogaik és érdekeik tekintetében. Waldeck-Rousseau nyilatkozatait tévesen magyarázták. Combes idézi Mackau képviselőnek a képviselőház papirosára írt levelét, melyben egy kongregacionista írt, hogy ne folyamodjék engedélyezésért (Mackau tiltakozik). A miniszterelnök hangsúlyozza a kormány jogát, hogy az iskolákra pecsétet illeszthessen és hozzáteszi: *Gyöngesség, erőszak és elhamarkodás nélkül cselekedtünk. Egy gyermeket sem fosztottunk meg az oktatástól. Mindnyájukat felvehettük iskoláinkba. A hadsereg nem vonult ki nők ellen, hanem a közrend védelmére és hogy közegeket a fanatizmus által előidézett erőszakosságok ellen oltalmazzuk. Történelmünk fordulópontján állunk. Az ország tönkretört meg, ha a kongregációk előtt meghátrál. Gátat akarunk vetni a szerzetesek inváziójának. A kamara től függ, hogy ez a politika tényleg végre is hajtsák. (Hosszantartó tetszés a baloldalon. Az ülés félbeszakítják.)*

Renault. Morriere azt a jogot igényli a magánzemélyek részére, hogy ragaszkodhassanak azokhoz az iskolákhoz, amelyekben kongregacionisták tanítanak. (Tetszés.)

A vitát azután berekesztették. Combes miniszterelnök elfogadja Manjan Sarrien napirendjét, mely helyesli a kormány eljárását és bizalmat szavaz a minisztériumnak. Végül Manjan Sarrien napirendjét 329 szavattal 233 ellenében elfogadják.

A kamara 333 szavattal 223 ellenében elfogadta a sürgősséget a Combes által az egyesületi törvény kiegészítésére előterjesztett javaslat tárgyalása tekintetében. Combes kijelenti, hogy több bezárt kongregacionista iskolát újból megnyitottak, ami a kormányt arra indítja, hogy a rendelet végrehajtását a rendes bíróságokra bizza. A sztrájkinterpelláció tárgyalását hétfőre tűzték ki.

Az ülésen figyelemreméltó incidens történt. Midőn Ribot a miniszterelnök beszédét egy rövid megjegyzéssel félbeszakította, egy hölgy a diplomáták páholyában hangosan tapsolt. A szocialisták hevesen tiltakoztak a tüntetés ellen, míg a jobboldal óráciban részesítette a hölgyet. Csak midőn az elnök a nézők karzatának kiürítésével fenyegetőzött, akkor állt helyre a nyugalom.

TÁVIRATOK

London, október 17. *Kitchener* ma délben elutazott Egyiptomba és Indiába.

Berlin, október 17. Egyes lapok azt írták, hogy Vilmos császár Königsbergben a 3. gránátosrezd tisztí kázinójában az első hadtest parancsnokára vonatkozólag azt mondotta: „Most már nyugodtan alhatom, nyugaton is van egy Haeseler-em, keleten is van egy Haeseler-em.” Ezzel szemben a Nordd. Allg. Ztg. konstatálja, hogy az egész: hír kóhalmány.

Heves tarifavita.

Berlin, október 17. (Birodalmi gyűlés.) *Astrick* több órák beszéde folyamán polemizál a többi pártokkal, a birodalmi kancellárral, a miniszterekkel stb. Végül kijelentette, hogy a szociáldemokrácia visszatasítja egy a kormány javaslatát, mint a bizottság javaslatát is. A tarifa eltagadása oly népmozgalmat idézne fel, mely nem csupán ezt a tarifát, hanem annak híveit és a porosz junkerséget is az Orkuszba sűpörné (*Tetszés a szociáldemokratai pártján. Nevetés a jobboldalon és a centrumban.*) *Faasche* (nemzeti szabadelvű) a baloldal jármája közt sajnálkozását fejezi ki az időpazarlás felett, melyet *Gothein* és

Astrick túlhoszu beszédei okoztak. A szociáldemokrata csak azért támogatja a szabadkereskedelmet, mert ez előmozdítja a jorradalmat. Számos képviselő veszi körül a szónoki emelvényt és közbeszólásokkal zavarta a szónokot, amit az elnök megró. Paasche kiemeli, hogy gróf *Bülow* tegnap az összes szövetséges kormányok nevében beszélt. Ha elvetnék a javaslatot, egyetlen kormány sem volna képes új tarifajavaslatot csinálni. Kisérleljék meg létrehízni az elérhető az egész gazdasági helyzet, a mezőgazdaság és az ipar érdekében. (*Tetszés a nemzeti szabadelvűek pártján.*) Gróf *Kantzi* sajnálja, hogy a birodalmi kancellár tegnap kijelentette, hogy nem fognak eltérni attól, amit a kormányok végső határként jelöltek meg. Az agráriákot felemelésnek szüksége mind sürgősebbé válik a tengerentúli gabona tömeges behozatala következtében. Joggal írta Párisban Jaures, hogy a kormányok mindenütt elvakították magukat a kőbök lángja által és nem látják meg, hogy az ekétől áhasogatott talajon nő a nép gerinoveleje. A kereskedelmi szerződések megkötését a legjobban megnehezíti az, hogy mindig hangsúlyozzák a megkötés szükségességét.

Köln, október 17. A *Kölnische Volkszeitung* a vámtarifa-javaslat várható sorsáról azt jelenti, hogy a birodalmi kancellár tegnapi beszéde után a tarifa-javaslat törvénynyelv emelése majdnem teljesen ki van zárva, mert lehetetlenség a konzervatívok és a centrum táborában a többséget megszerezni számára. A centrum e vezetői organumának e cikke nagyon figyelemreméltó, mert tudvalevő, hogy a konzervatívok jövedelmük maguktartását a centrumhoz kívánják alkalmazni.

Az olasz címer megsértése.

Zára, október 17. Híreles jelentés szerint délelőtt a zárai olasz konzulátus cimerének a földtől mintegy 2 méternyi magasságban lévő alsó szélén tenyérnyi darab sarat vettek észre. A konzulátus közvetlen közelében mindig ért áll egy közösi rendőr. Az éjjeli is ott volt az ór, de semmit sem vett észre. A vizsgálat eddig nem vezetett eredményre. A helytartó levelet írt a konzulnak, amelyben sajnákozását fejezi ki a dolog miatt.

Közgazdasági távirat.

London, október 17. (*Gabonapiac.*) Az irányzat általában szilárd. Buza 3 p-vel drágább, a többi változatlan. Városi liszt 22 sh. 6 p. Repceolaj 24 sh. 3 p. Tengeri 25 sh. 9 p. Behozatal: Buza 30,000, árpa 16,000, zab 30,000 qn. Az idő részben boros.

Liverpool, október 17. (*Gabonapiac.*) Kaliforniai buza 1/2 p-vel drágább. Tengeri és liszt változatlan. Az idő szeles.

New-York, október 17. (*Terményüzem.*) (*Zárhat.*) *Gyaprot:* New-Yorkban neivben 8 1/2 (8 1/2). Októberre 8 3/8 (8 3/8). Januárra 8 5/8 (8 5/8). New-Orleansban helyben 8 1/4 (8 1/4). — *Petrolium:* Stand white New-Yorkban 7.30 (7.30). Stand white Philadelphianban 7.25 (7.25). Refined in Cases 8.60 (8.60). Credit Balances at Oil City 130.— (130.—). — *Zsír:* Western steam 11.65 (11.65). Rohné és Brothers 11.75 (11.75). — *Tengeri irányzata szabálytalan.* Októberre 68 1/2 (68.—). Decemberre 68.— (67 1/4). — Januárra 62 1/2 (62.—). Buza irányzata állandó. — Páros ószi helyben 77 1/2 (76 3/4). Októberre — (—). Dec-re 77 1/2 (76 3/4). Januárra — (—). — *Járó-re* 78 3/4 (77.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/4 (1 1/4). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). — Okt-re 5.05 (5.—). Januárra 5.30 (6.25). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.10. (8.10—8.10). — *Cukor:* 3.— (3.—). — *Ön:* 25.72 (25.75—25.—). — *Réz:* 11.65 (11.65—25.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 17. (*Terményüzem.*) (*Zárhat.*) Buza irányzata állandó. — Okt-re — (—). — Dec-re 71 1/2 (70 3/4). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Okt-re 61.— (60 3/4). — *Zsír:* Okt-re 11.20 (10.10). — Januárra 9.70 (9.70). — *Sealonna short clear* 12.12 (11.80—11.80). — *Sertészsír:* Okt-re 17.45 (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Sz. J. Mós. Th. Z. izeni önnök, hogy a cikk csak egy volna közölhető, ha felölelné az egész kérdést. A most beküldött kéziratban csak részletekkel foglalkozik. Mindazonáltal érdekes kérdéseket vet föl. Például, hogy mi legyen az arc védelmében, ha az inzultált embert megakadályozzák abban, hogy azonban elégtételt vegyen a kocsisozó illő sértésért... Ez bizony szerencsétlenség, de hiszen sok teóriának a sorsa az, hogy a gyakorlatban nem válik be némely körülmények között. — A nagyváradi akció bűles dolog s az elaprózás ártalmára lenne. Azért kell végül-végig foglalkozni a kérdéssel.

G. L. Az angol arany-lakknak az a hátránya, hogy a vele bevont tárgyaknak színe a világosságon meglakul. Az alább közölt módon előállított lakknak ez a hátrányos tulajdonsága ninosen, ezenfelül a vele bevont tárgyak az angol lakkkal bevontaknál jóval élénkebb fényűek. Színező hatása azon alapszik, hogy a cuprioxiddal cuprioxiddá redukálódik. A redukálófokához mérten, tetszés szerint, sötétebb szín-árnyalatokhoz is jutunk. Az eljárás abban áll, hogy kristály-víznek és ecetsavja egy részének előállítását végezt megítjük és az élénk barna-színű port terpentin-olajjal előőrsvölven, folytonos keverés közben 70°-ra melegített opal-lakkal elegyítjük. A rész-oxid oldódása után a tömeget üvegekbe töltjük és néhány napra, mialatt több ízben felkeverjük, meleg helyre lértetészzük. A lakkkal egyenletesen bevont tárgyakat szárítószekrényben melegítjük. A hőmérsék emelésével a tárgyak színét megváltoztathatjuk: így alacsonyabb hőmérséken zöld, valamivel magasabbnál sárga, majd narancsvörös végül pedig barna szín keletkezik. Ha a lakk készítéséhez jó minőségű opal-lakot használunk, a lakkkal bevont tárgyakat préselhetjük is a nélkül, hogy a festés megromlódnék.

Mercur. Budapestben az elmúlt évben 7519 üzletnyitási engedélyt adtak ki és 4908 füzlet megszűnését jelentették be; 100 üzletnyitásra tehát 65 fennállónak megszűnése esett, ami elég kedvezőtlen arány. Ha az üzletbeszüntetések arányszámainak ingadozásából a gazdasági élet ingadozásaira következtetéseket vonhatni, azt kellene felténnünk, hogy a nyolcvanas évek elején a kereseti viszonyok rosszabbak voltak, a rákövetkező években valamivel nehezebbeké váltak, azonban 20 év óta az utolsó négy évben voltak a legkedvezőtlenebbek a viszonyok Budapestben.

G. P. Az ezrednél kell tudakozódnia. — **S. J. Hatvan.** Köszönjük, el vagyunk látva. — **Tárgyvetés.** Csak a „Bátorokunk” a helyes. — **K. K. Kunsfélegyháza.** Hat gimnaziumot kell végeznie. — **Onkentesi jog.** Mindenesetre kérje újból s méltányosságából megengedik esetleg. — **Anna.** Csak a vezetékén magyarosítható. — **S. M. A helyes:** Wohlgeborn. — **Jászberény.** A szimpotomák az emleket belegségre vallanak. — **B. J. Szabadka.** Kérdésére október 17-iki számunk politikai rovatában megtalálhatta a választ. — **Uj előzet.** 1 A vá ása van ok. Pöhlentészt tenet a károsult, de az ügy eredménye bírói ítéletől függ. Legjobb tenet, ha ügyvédjére bízza a doigot. — **Regi előzet.** Se az anakönyvvezető, se a pebánia nem tesz erről jelentést. Az emleltettek a legmegbízhatóbbak, a többi magánvallalkozás. — **F. J.** Csak a megemissítési eljárás befejezése után kaphatja meg ez esetben a nyeresémet. — **N. F. Perlebe.** Zimándi könyvének árusítására nem vállalkozik könyvkereskedő. — **K. J. Abad-Szalok.** Azokat az irókatk rendőri beavatkozásra bezárták. Legjobb, ha valamely ezrednél tessz kérdést, ott mindenre megkapja a felvilágosítást. A hivatalos emleltetés idejét s egyéb részleteit mi nem tudhatjuk. Válaszborítékot nem kaptunk. — **Piase.** Ot korona az érteke, amelytől arányom szerint van néhány fillérnyi eltérés. — **Intogaito.** A legemlébb költésesség a levelek visszaadása. Semmi joga sincs a férfinak azt föltételekhez kötni; a léány leveleivel nem rendelkezhetik ő, nem is kívánhat az azok megemissítését. Sulvos jellembeii hiba ily esetben az akadékoskodás, sérthető nem méltó és igazságtalan. A leveleiben emleltettek egyébként írja meg lehetőleg teljes címet.

Napirend.

Napló. Szombat, október 18. Római katolikus: Lukács ev. — Protestáns: Lukács. — Görög-orosz: (október 5.) Karitina. — Zsidó: Tischni 17. Szabbath. — Nap kel: 6 óra 8 perckor. — Nyugszik: 4 óra 49 perckor. — Hold két délután 5 óra 42 perckor. — Nyugszik: reggel 7 óra 29 perckor reggel.

A miniszterek nem fogadnak. A képviselőház hármagya fogad délelőtt. Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 16. szám alatt). Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Az Orvosszövetség képhíllátása a városligeti Múcsarnokban délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődíj 1 korona. Nemzeti Szalon őszi tárlata a (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 órától este 8-ig. Belépődíj 50 fillér.

Iparművészeti Múzeum nyitva délelőtt 9—1-ig; a vele kapcsolatos Angol kiállítás délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépődíj nincs.

Mesogazdasági Múzeum (Kerpesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A Jótállati intézeti múcsama (Stefánia-ut 14.) d. e. 10-től 1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Szavazási iktetár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Múcsumi könyvtár d. e. 9—1 óráig. Akadémias könyvtár délután 3—7-ig. Egyetemes könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig d. u. 9—9-ig.

Iparművészeti múzeum és iskola könyvtára délelőtt 10 órától 12-ig és délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Szavazási iktetár könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10—1 óráig.

Montégypentel helyiségei a Markó- és Sólom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkerti a Városgyűjtemény nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től 12-ig és délután 3 óráig 6 óráig. Haza: termékek allando kiállítás és kereskedelmörtörténet-gyűjtemény, továbbá a hazai-pari kiállítás (moy-n) az üzletvezetés arányszámait is eszközöl; a városligeti ipart csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kiállítások központi üzlet-vezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

KÜLÖNFÉLÉK

Rossz időben.

Odakivül áll az ósz javában,
Itt jó most csak a meleg szobában.
Mérgeledik a szélvész odaki,
Mintha bizony adna rá valaki!

Hej, ilyenkor tudjuk csak, mi nekünk
A mi csendes, családi tűzhelyünk.
Hej, ilyenkor tudjuk csak, mi lehet
Ugy éni át árván az életet!

— Gondviselő, jószágos Istentünk,
Mostanában ne törődj miveltünk,
Vedd számba a magános sziveket,
S járj azokkal, oh örök Szeretet!

Szabolcska Mihály.

Entre-Rios.

Harmadik utazásom Argentína Mezőpóniájába vezetett; így nevezik az entre-riói tartományt, mert a két nagy folyam között, tudniillik az Uruguay és a Paranna közt fekszik. Ez a tartomány számos partjai vizerén és a hullámos terület folytán sokkal érdekesebb látékpet nyújt, mint a többi provinciák. Már az utazás oda is sokkal érdekesebb. Gyönyörű hajóra szálltunk, amelynek tulajdonosa Mihánovics, akinek egész Dél-Amerikában járnak hajói. Önök tudják, hogy Mihánovics ur az Osztrák-Magyar Monarchia itteni főkonzulja és ő, aki mint szegény hajóslegény került ide Dalmáciából, ma sokszoros milliós és egy egész kereskedelmi hajórajnak tulajdonosa. Talán én vagyok az első magyar, aki a hatalmas La Plata-öblön át a köztársaság keleti határfolyóján észak felé hajózik.

A hajót száz meg száz szárnyas követi. Most már az Uruguay folyamon siklunk tova, a jobboldali parton van az Uruguayi-köztársaság, a baloldalon Argentína, még pedig az Entre-Rios tartomány. Utközben érintettek Mercedes és Palmira városait. A part egyik kimagasló pontján Solis tábornok emlékszobrát látni, melyet azért emeltek neki, mint aki odáig legelső érkezett és ott el is esett. Van még egy másik obeliszk a parton, úgy hogy mindenki messziről is láthatja, azon hősök tisztelőre, kik az Uruguay köztársaságát kiviták. Szombaton reggel indultunk Buenos-Ayresből és vasárnap át órák reggel megérkezünk Concepcion del Uruguayba, mely azelőtt az Entre-Rios tartomány fővárosa volt.

A hajóból egyenesen a vasútra szálltunk és kétórás utazás múlva entre-riói kolóniáink első csapatjába érkezünk. Ez a tartomány nagyon különböző azoktól, melyeket eddig láttam. Vannak itt rózsaszínű daruk, galambszürke inseparabla-k, hüvelykujnyi nagyságu kolibrók, hatalmas kondorok,

melyek széles szárnyaikkal a levegőben himbálóznak. A fa u Lucien-ville nevet kapta báró Hirsch korán elhunyt egyetlen fia emlékére. Tízennyolc ilyen telepítvényt — részint falu-alakban, részint pedig házcsoportokban — alapított férjem-társasága Entre-Riosban. Van is körülbelül 5000 zsidó paraszt, kik az utolsó száraz esztendő dacára fennmaradtak magukat. Van mindenkinek kertje, földje, vannak marháik, különösen fejőstehenek. A tejet, a tejlel-gyárakba, melyeket egy argentinai társaság felállított, jó áron eladják a kolonisták. Nagyon érdekes, hogy a föld, amelyet a zsidó paraszatok művelnek, ezelőtt egy katolikus társaságé volt, mely nem volt képes az oda hozott kolonistákat arra bírni, hogy e földön kitarissanak. Három napi tartózkodás után elbágytunk a kolóniák déli csoportját és Basavillaba állomásán vettük, a vonatot és kétórás utazás után érkezünk Doninquerbe, mely a kolóniák középcsoportjának kiinduló pontja. Ez a város épp úgy a most keletkező Olára állomás a zsidó gyarmatosítás folytán keletkezett. Már este volt, mint midőn Balvanorába az Aminstratio házához értünk. Balvanera egy régi spanyol család uradalma volt. A következő napokban sorban bejártuk az egyes telepítvényeket, mindenütt a valódi öröm látszott, hogy férjemtől hét év múlva viszontláthattak. Legmeghatóbb volt a fogadtatás a férjem nevére keresztelt kolóniában, Pueblo Sonnentoldban. Leszállván a kocsirol, egy egyszerű, de osinos templomba vezettek, ahol belépésünkor száz gyermekből álló kórus fogadott férjemhez intézett himnusz énekelve. Ott volt az egész gyarmat összegyűlve, férjem buzdió szavakat intézett hozzájuk, ezeket mondta:

— Ti, öregek, az uttörői vagytok gyermekek-teknek és ezek a csengő gyermekhangok bizonyítják, hogy a ti szenvedéseitek megszüntek és bátran nézhetek a jövőbe. Neveljétek gyermekeitek jó hazafiaknak és legbenső hitük legyen a hazaszeretet.

Legutolsó látogatásunk Sant-Antonio kolóniának szült. Két kis folyamot kellett kocsinkat áthajtani, ami nem a legkellemebb volt. Santa Rosa és San Miquel folyamokon át, 80 kilométernyi ut után a kolóniának végére érkezünk.

Mielőtt befejezném amerikai leírásomat, megemlítenem kell látogatásomat kiváló honatársunknál, Czece tábornoknál. Könnyes szemekkel fogadott és sóhajtra mondta:

— Haza, haza vágyom, különös vonzereje van a magyar földnek, ha éltédekem át távol van a magyar szép hazájától, föltéve telén csak egy vágya van, hogy csak még egyszer láthassa szép szülőföldjét és oda térhessen örök nyugalomra.

Fájó szívvel búcsuztam tőle. Szegénynem lehet avval biztatni, hogy valaha visszatérhet. Gyenge, nyolcvanéves öregember. A leánya sugva mondta, hogy az orvosok mondták, hogy nem bírni ki a nagy utat.

Dr. Sonnenfeld Zsigmondné.

— A pápa mint turista. XII. Leo pápa fiatal korában szorgalmas alpesi turista volt. Amikor Joachim Pecci még iskolásfiú volt, a vakációját rendszeresen Carpinettóban töltötte, ahonnan gyakran tett kirándulásokat a környéki hegyekre. Lodovico Salvagni, aki már rég meghalt, volt a vezetője; vele együtt felmászott a Pozzo della Nevere, egy napon pedig élére állván a parasztnak, felcipelte őket a Három kereszt-hegy ormára s az ott levő három keresztet, amiket a vihar ledöntött, újra felállíttatta.

— Lombroso új fölfedezése. Lombroso legújabb műve érdekes adatokat közöl az éghajlat befolyásáról, mint a gonoszottekre való hajlandóság elősegítőjéről. A meleg éghajlat alatt több a gonoszott, mint a hideg alatt. Lázadások, rablások, gyilkosságok többnyire nyáron fordulnak elő. Olaszország meg éghajlata alatt történt, hogy IV. Pius pápa egy egész falut halálra ítél az elkövetelt büntettek miatt, sőt elhatározta, hogy a falut eltörli a föld színéről. Ha az emberek nagy tömegben laknak együtt, ez is elősegíti a gonoszotteket: itt aztán a műveltségnek kell ezeket megakadályozni. Magyar befolyással van a gonoszottekre a műveltség is és pedig egy bizonyos fokig való felületesség elősegíti azokat a tökéletes pedig korlátozza. A kereskedelemben gyakran előfordulnak apróbb bűncselekmények, melyeket a műveltség sem tud korlátozni. Az a nézet, hogy a szegénység előmozdítja a gonoszotteket, tökéletesen téves. Nő szerepe van még az átöröklésnek is. Strahan kimutatta, hogy egy gonoszotte-családban 709 egyén közül 106 csavargó, 164 prostitúált, 17 aljas foglalkozást űző, 142 koldus, 63 krónikus betegségben szenvedő és 76 gonoszotte volt. 85 év alatt a gonoszotte család kezein több mint négymillió márkát fordult meg. Kor szerint a büntettek legnagyobb száma a 20—30 éves korra esik. A nőknél az első gaztett legnagyobb foka körülbelül 14 éves korában lép fel, a második 60 éven túl. Foglalkozás szerint a földművelők követik el a legtöbb törvénybe ütköző tettet, míg legkevesebb fordul elő a diákok-, vadászok- és papoknál.

— Rózsaszarítás Kis-Azsiában. Az ideai rózsaszarítás Kis-Azsiában ezidő májdnem 60%-kal csekélyebb, mint a múlt évben volt. Mivel Bulgáriában a rózsaszarítás szintén nem a legkedvezőbb eredményű, a brussai rózsaoilaj-termelők igen magas árakat remélnék cikklükért. Jelenleg török cégek muskalkonként 25—27 piastert ígérnek. Az eladók azonban még igen tartózkodók, mert azt remélik, hogy még magasabb árakat fognak elérni.

— Éneklő bogarak. Japánban virágzó kereskedést tiznek az éneklő bogarakkal. Több mint három-ezer ember foglalkozik e jövedelmező keresettel. A bogarakat még larva-állapotban szedik össze és mesterséges uton fejlesztik bogárrá, ezután éneklésre

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Írta: Gyarmathy Zsigáné.

(18)

Ezt régen érzi már; de mig nem tudta, hogy Márta is szereti őt, nem szenvedett ennyire... s mig így vergődött bensejében, édes anyja azt gondolta, mily jól alszik. Csendesen felkelt, odament az ágyához; megsimogatta a haját, aztán meg is csókolta: én édes, egyetlen fiam, soha sem látalak többet, soha! — mondta, zokogásba túló halk hangon. A fiu lehunyt szempillái alatt forró könnyek szivárogtak, édes-anya még egyszer hozzáhajolt, megcsókolta s vallásos érzeléssel feltoháskodott: En uram, istenem, legyen meg a te akaratod. Visszament ágyába és néhány pillanat múlva elszenderedett. Ekkor Gyuri nesztelenül öltözöködött és kiment az udvarra. Fehéres derengéssel közeledett a hajnal; de a kakasok még csak éjfélt jelezve szótlat imitt-amott a faluban; a homályos derengés olyan volt, mintha az egész falu fehérhabos ködtengerben uszna és a tenger felett sötétben emelkedne egy tornyos nagy tömeg. Gyuri tudja, hogy ott a Bánók ősi fészében most egy szegény kis teremés vergődik és ő boldoggá is tehetné... s még sem lehet az úgy... Minden, mi e paraszt-teleken és a nagy kastélyban csak történt, egyszerre odaütődik a szívéhez, aztán feltolul agyára és megüli ólom-súlyu nehézséggel. Az a tűz, melyet az apja gyújtott, még így sohasem égette a szívét, hej pedig be keserű órát szerzett az tanulókori-ban is. Aztán erről az udvarról repült az a kő is, mely a gróf fejére célzott, s melytől a nemes-szívű jó ember vérzett és mennyivel fájjobb lehetett az a vérzés, mi ott benn a szívét sebezte!... Oh ez borzasztó cselekedet volt; nem csoda, hogy

oly éles fájdalmat okozott, soha nem szűnő nagy fájdalmat!... Es azt sem tudja, miért, egyszerre csak az is eszébe villan, hogy az ő édesanyja kezét oskoltó Mártának és most, a sulys emlékek gyötrelmében még ez a pehelykönnyűségű dolog is mintha nagyot nyomna a szívére...

Nyikorogva nyílt az utcaajtó és belépett két menyecske testvére s szolt a korosabb:

— Nini! Gyuri már fenn van. Szerencés jó reggelt, Gyuri öcsém! Merre van az uti holmid, hadd vigyem ki a vasuthoz!

Gyuri megköszönte szívességét, de már tegnap elküldött mindent; most semmit sem visz magával. Aztán a testvérei maradjanak csak itt édes anyjuk mellett.

— Ugy lesz, Gyuri bátyám, már meg is beszéltek Erzsók nénémmel, hogy ő itt marad, mig én visszajövök a malomból és felváltom — mondta kis Kata; aztán közel ment a bátyához, megfogta a kezét, gyöngéd szeretettel nézett a szemébe, látszott, hogy kérdeni szeretne valamit; de a hajnali derengésben látta a halvány, dult arcot és a sötét szemek lázas fényét, megérezte a bátyja szenvedését, így hát arról nem beszél; kedves modorával cirógatta az erős, szép férfikezet, aztán aggódva tudakozta, hogy vajjon édesanyjuk kibírja-e az elválást?

Bementek mind a hárman, Andrásné fennült ágyában; de arkoifejzését nem lehetett látni a még mindég homályos derengésben. Gyuri megfogta a kezét:

— Hogy van, édesanyám?

— Nyugtasd meg magad, édes fiam, eléggé jól vagyok.

— Visszatérek, édesanyám, várjon rám friss jó egészségben és most az isten áldja meg!

Megcsókolta kezét, arcát. Az édesanyja oda-szorította fejét a melléhez, úgy tartotta pár pillan-at, aztán nagyon csendes hangon mondta:

— Isten áldjon meg, kedves jó fiam... csak nyugtasd meg magad, nem vagyok rosszul... isten áldjon meg!

XII.

— Sohasem látom többet édes anyámat! — ismételte magában Gyuri, amint nehéz, fájtó szívvel indult a vasuti állomás felé. Aztán az édes anyjáért való fájdalmas érzése szivettépp kinnal vegyült a Márta bucsupillantása. Szegény gyermek, mennyire összezsedte minden erejét, csak éppen a tekintetének nem tudott parancsolni és ezt a tekintetet nem lehet soha elfeledni!

Felelte korán ért az indóházhöz, még csak egy-két ember lézengett ott; keresztülment a sineken és a gyalogósvényen megindult a hegyek felé.

— Nem, ez nem jól van így! Valamit enyhíteni kellene a leánya fájdalmán!

Mig csak édesanyjával volt elfoglalva, nem érezte ennyire azt a vádló szót, mely most egyszerre csak előtört a szívéből, hogy fájdalmát tetőzte: — tétl-e valamit, ami enyhítőleg hathatna arra a szegény gyermekre? Ott hagytaq ridelen! Azt hiszed, így inkább fog vizsgálatódní, mintha tudná, hogy te is szereted?

Kábult aggyal haladt a hús tavaszi reggel pitymalatában és rövid időn előtte volt a nagy sziklatömeg, melynek alján a Buggyanó fakad és egyik oldalán a hegyi-malom kerepel. Tehát itt van? Szíve nagyot dobbant, aztán megállt és minden gondolat nélkül merült a forrás szemléletébe, sötét ércszínnel tört fel a kristályvíz, aztán esőtétve bujjkát a mohos kövek között. A madarak még szenderegtek, csak a malom kelepelet és távolról egy erős fütty hallszott. Gyuri összereszt: az a beérkező vonat futtyje és így ő arról már lékesett. Most már egyszerre határozott. Bevárja itt Mártát, megmondja neki, hogy nagyon, első és utolsó szerelmé összes erejével szereti, de azért nem lehetnek egymáséi, hiszen András gróft érte már elég szenvedés az Andrásoktól, ne sujtásuk még ezzel is mert; képviselje el csak Márta, mily kínos lenne az édes-ápnának, hogy így közei viszonyba jöjjön azzal az emberrel, aki parasztzületése mellett még bünökét is követett el ellene... Gyuri tudja, hogy nem tiltaná imádott kis leányát a szerelmitől, mert Bán gróf

tanítják a kis állatkákat és esinos bambuszkalitkába zárják őket, melyeket a házak ajtajára függesztenek. Azt állítják, hogy a betanított bogarak épp oly kellemesen énekelnek, mint az éneklő madarak.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A petroleum-kartel. A ma folytatott petroleum-kintengedési tárgyalások során bizonyos közlekedés történt néhány eddig intranzigens gyár részéről, nagyjában azonban változatlan a helyzet, minthogy éppen oly gyárak, amelyeknél jelentékeny nehézségek állanak fenn, a tanácskozásokról távol maradtak. E tény benyomása alatt minden részről a tárgyalások menetének gyorsítását kívánják a kilátásba vetők, hogy az ellenszegülő elemeket a legközelebbi napokban ultimátum alá állítsák.

Az Országos Iparügyiület összes szakosztályának ülésén *Mangold Béla* Kolos felolvasást tartott az ipari és kereskedelmi reklámról. A halgatóság élénk tetszéssel fogadta az érdekes felolvasást, amelyet *lovag Falk Zsigmond* elnök mondott köszönetet az előadónak.

A helyi érdekű vasutak apológiája. *Helyi érdekű vasutaink*ról címmel nagyon érdekes kis füzet jelent meg a *Singer és Wolner* cég kiadásában. A szerző, aki *Mytus* álnév mögé rejtőzködik s aki a kérdést nyilván közelebről, de mindenesetre nagyon alaposan ismeri, egészen új világításban állítja a közvélemény ifjétele elé a vicinális vasutaknak sokat hányatót ügyét. Az úgyessen, sok temperamentummal megírt kis broszúra fejtegetései, ha egyebet nem de közérdeklődést mindenképpen megérdeklők, már csak az *audiat ut altera pars* elvénél fogva is. Mert a néhány év előtt hirtelen támadt anti-vicinális közhangulattal szembe sok bátorsággal, erős szókimondással és meg lehetőséggel gazdag adatkiegészítéssel. Kimutatni igyekszik, hogy a vicinális vasutak üzletkezelését reformálni lehet oly módon, hogy a személyközlekedés automobilokkal, tramwayszerű módon legyen lebonyolítható és az ezáltal feleslegessé váló vegyes vonatok beszüntetése folytán több milliót takarítana meg évente a MAV, tehát az államkincstár; bizonyítja, hogy a röpiratban javasolt reformok alapján a helyi érdekű vasutak engedélyezése az állam megterhelhetése nélkül biztos és az összes érdeket kényeztető kielégítő hasznos a apokra volna helyezhető s e mellett a most divó ötleterű engedélyezés rendszerét a várható rentabilitáson alapuló egészséges rendszer váltaná fel. Az országos általános munkahiány és ezzel kapcsolatban a fokozódó kivándorlások eme sirmalms korszakában mi sem lehet szerinte fontosabb állami érdek, mint egy élénk és tartós vasútpolitikai aera biztosítása. E mellett az így felhasználható pénzek ugyanazt a szerepet viszik az állami gazdálkodásban, mint a földmívelési gazdálkodásban a termőföld trágyázására fordított

összegek; a vasúti sínpar nyomában járna az általános értékelkedés, új kereseti források teremtése és az általános adóképeség tetemes növelése. Fejlesztéseinek további részében annak a bizonyosságát kísérel meg, hogy nálunk eddig az állam részéről csupán állámogatásban, segélyezés helyett megsarcolásban részesültek a helyi érdekű vasutak, hogy a léprement magántőke rovására száz milliókra menő ruinózus befektetések által létesült 8000 kilométer helyi érdekű vasút, holott ugyanazon idő alatt az állam a maga költségén mindössze 300 kilométeres vasutat épített. Amíg Ausztriában egyetlen egy évben — 1901-ben — 49.000.000 koronával támogatották a helyi érdekű vasutakat, addig minálunk 25 év alatt mindössze 85.000.000 K.-t áldoztak e célra, ezt is csak látszólag. Meglepető számadatokhoz hoz fel annak az igazolására, hogy milyen befolysa volt a helyi érdekű vasutak kiépítésének már eddig is az országos közforgalmi viszonyokra s végül az ó konkludál, hogy azok a meghurcolt „vicinális” üldözés helyett elismerést érdemelnek.

Látható ebből a rövid ismertetésből, hogy a röpirat sok új szempontot tár fel és már csak adatbőségénél fogva is megérdemli a komoly figyelembetvételt.

Az Adria m. hr. tengerhajózási részvénytársaság grózei közül *Tizza* tegnap Valenciából Marseillebe és *Fiumébe*, *Rakoci* tegnap Fiuméből Marseillebe és Spanyolországba, *Szent István* tegnap Fiuméből Antwerpenbe indultak.

Vetőmag a hegyvidéki kisgazdáknak. *Dardnyi Ignó* földmívelésügyi miniszter *Kazy József* miniszteri megbízott előterjesztésére a hegyvidék több részén a kisgazdáknak, részint segélyezésül, részint a gabona köztermelés megjavítására nagyobb mennyiségű őszi vetőmagot, 70 000 kilogramm búzát és 17 000 kilogramm rozsort engedélyezett kedvezményes áron. Mint-hogy pedig az északkeleti hegyvidék aratása az idén abnormisan gyenge volt. Gondja van a miniszteri megbízottnak arra is, hogy kivételes esetekben a mulatkozó inség kenyértermények kiosztása által enyhíthessék. E végből a miniszteri megbízott személyesen járja be a működési körébe tartozó vármegyéket s tapasztalatai alapján a földmívelésügyi miniszternek előterjesztést fog tenni.

Magyar Kereskedelmi Csarnok. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmányára haraszti *Jellinek* Henrik elnökte a ett ma ülést tartotta, amelyen a következők tárgyaltak: *Kunz Ferenc* aelnök indítványára elhatározta a választmány, hogy a postakarakpénztárnál sürgetnie fogja annak az újításnak életbevitését, hogy több különféle számlatartozásnak cheque átutalás útján egyidőben való kiegyenlítése egy kollektív jegyzék alapján történjék. A kereskedelemügyi miniszter egy most érkezett leiratában az egyesületnek azt a kérelmét, hogy kocsis- és iurlevelenkit 8000 kilogramm után kivételes díjszámítás alkalmaztassék teljesítenének nem találta. A választmány elhatározta, hogy ezt a kérdést újabb tanulmány tárgyává teszi. A Magyar Kereskedelmi Csar-

nok folyamodott annak idején a kereskedelmi miniszterhez, hogy a vasutakon a gazdasági gépek, úgy mint azelőtt, tartozékaikkal együtt legyenek feladhatók, vonatkozással a miniszternek egy, ebben a tárgyban beérkezett leiratára; utasította a választmány a műszaki kereskedők szakosztályát, hogy a kérdéssel ismétellen foglalkozva, a választmányának véleményes jelentést terjesztessen elő.

A newyorki tőzsde. *New-Yorkból* jelentük október 16-iki keletel: Az értéklőzde a szénvassal nagy bevásárlására emelkedő ártólammokkal nyílt meg. Az emelkedés a legutóbb papírnál egy százalékot tett. Altalában jó hatást tett, hogy a szénbányászok sztrájkja befejezetnek tekinthető. Az üzlet szilárd irányzat mellett megélénkült és ez az egész vonalon kitejézésre jutott. A bírtató hangulatot fokozta az a jelentés, hogy a bányamunkások megelégedéssel fogadják a sztrájk befejezését és az a remény, hogy a sztrájk befejezése jövőv hatással lesz a forgalom minden ágára. Valószínűnek kezdtek tartani azt a híresztelést is, hogy nemcsak nagy bevándorlások várhatók, mire elsőrendű értékekben nagy vételek történek. Zárat nagyon szilárd. Részvényforgalom 1,090,000 darab.

Fizetéképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Kummer Béla* kereskedő *Temesvár*, *Harly István* kereskedő *Brod* (Szlavónia) *Temesvár*. *Weisz Hugó* kereskedő *Brod* (Szlavónia) *Freund és Spitzer* cég *Budapest* (Király-utca 33.), *Özvegy Friedländer Józsefné* cég *Nagyvárad*, *Zec Margit* kereskedő *Fiume*, *Weisz Adolf* bórkereskedő *Pécs*, *Friedrich Rikárd*, *Eger*.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 37,50 korona pénzben, 38.— korona áruban. — Vágvölgyi állomásokon 35,60 korona pénzben, 36.— korona áruban. — Kassa-oderbergi állomásokon 34,50 korona pénzben, 35.— korona áruban. — *Ebecben* a kontingentált készáru 38.— korona pénzben, 38,20 korona áruban.

Serteskonvómásár. (A székesgővárosi sertés-vásár és közvágóhidú intézőség.) Október 17-én, Főbajtás: *Zsirserítés*, egy mint öreg I. rendű 850 kilogramm felett — darab, II. rendű 250—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felett — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. *Hussertés* ugyint nehéz 300 kilogramm felett — darab, könnyű 240—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főbajtás összege 789 darab. Előző napi maradvány 629 darab. Összesen 1418 darab. Eladott 949 drb. Maradvány 469 darab. A vásár irányzata élénk. Az árak hanyatlók. — Következő árak jegyzetettek: *Zsirserítés*: Öreg I. r. 350 kgr.-on felett — fillérg, II. rendű 280—350 kilogramm 84—90 fillérg, kanló — fillérg, silány — fillérg, fiatal nehéz 300 kilogramm felett 100—102 fillérg, fiatal közép 220—300 kilogramm 92—102 fillérg, fiatal könnyű 220 kilogramm 94—96 fillérg, süldő 70—90 fillérg, malac — fillérg. *Hussertés*: Nehéz 300 kilogramm felett — fillérg, könnyű 140—300 kilogramm — fillérg, süldő — fillérg, malac 40 kilogramm — fillérg. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként élsúlyban.

a legnemesebb szívű ember a világon; de tudja azt is, mennyire szenvedne e házasság által és ettől a szenvedéstől meg kell kimélni ezt az áldott jó embert. Márta ezt érteni fogja és Gyuri nagyon csodálkozik magán, hogy ezt előbb meg nem gondolta. Most már türelmetlenül várja azt a pillanatot, melyben meg fogja szüntetni a lányka szenvedését, s jóleső melegség járta át a szívét arra a gondolatra, hogy a Márta szép kék szeméből el fog tűnni az a végtelen fájdalom s helyét a megadás így nyugalma váltja fel, mert tudja, hogy edesapjéért mond le boldogságról. Tehát itt, az ő kedvence helyén — mikor a hajnal bíbora arany nyilacsakát szórja a forrásba — itt tudja meg, hogy szeretik... Oh csak jónne minél előbb, hogy szüntethesse a szenvedést. Aztán amint így várakozott és szivta a tavasz vágyleltő levegőjét, mintha egy pillanatra valami édes sejtelen rezegne szívében; ki tudja, hát ha lehetnek még boldogok is? Vállalt a sziklához tamsztavá, ismét csak a forrásba nézett; az első arany-nyilacsakát már oda ijazta a hajnal, aztán jött a többi s aranypiros fenyűktől mintha rózsaszín tüzben lángolna a Bugygyanó; ezt dicsérte Márta. György felnézett, kelet felől piros hullámok usztak a harmatos erdő felett, de északon még féltékenyben derengett a táj és a szikla-nyalogszvényen valami fehér gömb mozogott a fehér párában. Aztán a gömb kissé feljebb emelkedett az ösvényről és akkor olyan volt, mintha egy fehérbobitás nagy madár röpökőne. Gyuri nézte, nézte mint válik ki a homályból, aztán ráismert: kis Kata hozta az örönlíváló buzát. Most nem akart hűgával találkozni: beljebb húzódott a sziklapok közé, de itt észrevette, hogy a hajnali bíbora egy fényes hulláma éppen a sziklacsucok közé árad; pár lépéssel feljebb ment s ott egy mélyedésben teljes homály födte; meglapult a szikla-fülke beljében s úgy várta, hogy hűga elhaladjon előtte a malom-ösvényen. Egyszerre valami neszt hallott, de nem amerről hűganak kellett volna jönni, hanem annál feljebb. A sötét úrből bátran ki-mézhették, ott észre venni nem lehet, ki is nézett

és megrázkódott, valami sötét sejtelen végighorogzotta: egy fiatal, szép alak közeledett a szikla-ösvényen és puskája oda-oda ütődött a sziklákhöz: Gabi gróf volt. Tehát az elzárta fiu így játsza kiaz edesapját? Nyilvánvaló, hogy hajnali utja szerelmi kalandokat kutat; de vajon merre szándékszik? Be a faluba még sem merne menni... talán a malom?...

Es a fiatal Bán gróf jött, megállt az üreg előtt, félreart már érte a pirkadó fényesség s amint fejét kissé félrefordította, hogy végig nézzen a gyalogszvényen, szeméi tüzben égtek és fiatal arcán a család lenese meg-megmozdult az izgalomtól. A Gyuri szíve nagyot dobbant és ugy szemlélte azt a nagy hasonlatot, mely Mártára emlékeztette. De a következő pillanatan elefedett mindent: kis Kata már közelebb ért és Gabi türelmetlenül mondta:

— Hej, galambom, be rég vársz magadra, eddig inkább sírettel; tudhatod, hogy nekem nem könnyű dolog ide szólni s várakozásra való időm éppen nincs! De már jó, hogy itt vagy...

Ez a követelő hang világosan elárulta, hogy nem az első találkozások remegő gyöngédségéből lakad és Gyurit lángoló harag töltötte el. De még fékezte indulatát. Huga szólt:

— Itt vagyok; de ha tudtam volna, hogy a gróf is itt van, nem jöttem volna... Mert ami volt, az örökre elmúlt!

— Dehogy mit, galambom! Hiszen neked most már könnyebb, mint eddig volt... No hát dobd le már a tejedről azt a tarisznyát!

— Nem fogom ledobni! Megyek a malomba, az Isten áldja meg, gróf... Ne jöjjön többször ide, sem amoda...

Gabi utját állta, lekapta fejéről a tarisznyát úgy, hogy az legurult az ösvényről és meg sem állt a Bugygyanó-ig, ekkor szenvedélyes hűvvel karolta át az uj menyecskeit. Gyuri odaszógtott és renegeleg haragjában akkorát rántott Gabi, hogy az is követte a tarisznya utját; de Gyuri arról semmit sem tudott, megragadta a hűga karját és menydörgő hangon kiáltott rá:

— Te... te... haszontalan teremtés! Megcsaltad az uradat.

— Csak a leányágomat csaltam meg, de az uramat nem! Ezt elhitheti nekem, Gyuri bátyám és elhitheti, hogy nem is fogom megcsalni soha! Nagyon jó volt hozzám Pista, mindent tudott s úgy vett el; áldani is fogom egész életemben.

Gyuri kissé lecsendesülve nézett hűgára, hitt neki és haragja ujult fellángolásban csapott a másik felé: ahogy most lesz egy pár szava a gyermekleány elcsábításáért. Szétekintett a szagotat közikláik között, aztán a gyalogszvény szélére lépett. Szemében egyszerre szörnyű rémület tükröződött, arcából elfutott a vér s helyét ölmös-szürkeség váltotta fel. Alant a fehér tariszna és a forrás között szétzúzott aggyal fektett az ifjú gróf, az utolsó Bán. Nem magasból, de nagy erő által lökve esett le és egy éles sziklacsuc szét-repszettette koponyáját, omló vére nagy, piros foltot festett a tariszna alján, aztán csendesen le-szivárgott a forrás csermelyébe s a csörtető erecske néhány araszhosszat vérszínben folyt tovább. Ilyen színű volt a falupatakja is, mikor a Bán gróf csúre lángolt... azt is András-kéz festette véripírossal! Különös, hogy a kiszámíthatatlan rövidségű időben, míg György a sziklárról a forráshoz szökött ez járta át a lelkét. Aztán a véres tetem felé hajolt, hátha még lehetne rajta segíteni? Nem lehetett, meg volt halva.

— Meghalt! — kiáltotta György irtozatot keltő hangon; aztán egészen eltörtult arccal megragadta a kis Kata vállát, aki ott állt mellette halotthűgárv arccal, megkövült tekintettel.

— Hallo? Meghalt! Meghalt a boldogságot!... Tud meg, mi hozott ide: látni akartam egy megvizsgálatódott, édes, szelmes tekintetet... azt őriztem volna szivemben, mint egyetlen boldogságot az életben... nohát nem érted! Meg akartam Mártának mondani, hogy szeretem... de már vége, mindennek vége!... Aztán fejéhez kapott. — Ládd, rám szakadt a szikla!... de azért Mártát szeretem, szeretem!

(Folytatása következik.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szombat, 1902. október hó 18-án.
Bernal Gusztáv vendégfelléptével.

A i d a.
Opera 4 felvonásban. Zenéjét írta Verdi. Szövegét szerzőtte Ghislanzoni.
Személyek:
A király Kornai Rampbis Ney D.
Amneris Diósné Amonasro Bernál
Aida Vasquezné Küldött Ney B.
Radames Broulik Főpapné Bertis M.
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. október hó 18-án.
Zalameai bíró.
Verses színmű 3 felvonásban. Irta Calderon.
Személyek:
Pedrő Crespo Ujházi Il. Fülöp Molnár
Isabel Márkus Don Lope Szacsavay
Juan Dessó Inez Vizvári M.
Don Alvaro Beregi Cnspa Boros F.
Don Mendo Gabányi Irnok Latabár
Nemo Rózsahegyí
Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. október hó 18-án.
Fedák Sári vendégfelléptével.
Csákon szerzett vőlegény.
Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Szigeti József.
Zenéjét szerzerette: Serly Lajos.
Személyek:
Csontai Balassa Traurer Vendrei
Béla Góth Előjáró Kazaliczky
Eszti Rostagni Irmag Tapolczai
Ábrai Irén Fedák Futaki Szerényi
Barnyai Pethes Ripacs Hegedűs
Olga Nőgrádi Nefelejts Nikó
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. október hó 18-án.
Casanova.
Regényes nagy operette 3 felvonásban. előjátékkal.
Irta Faragó Jenő. Zenéjét szerze Barna Lásó.
Személyek:
Casanova Nyárai Marina Vizvári E.
A stán Petrucio Joe Dóry M.
XIV. Lajos } Szirmai Pietro Raakó
Mózes } Barbarine
A stán felesége } Stella Harmath I.
Marion } Napoleon
Pompadour } Kúry Bakter Kovács
Lia } Pero
Náthán } Delli Utcái táncosnő Kápolnail.
Kezdeté 7 óraker.

MÁGYAR SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. október hó 18-án.
A sötét kamra.
Énekes bohózat 3 felvonásban. Magyar színrő alkalma Heltai Jenő.
Személyek:
Adolph Boross Mangetonné Sziklainé
Simons Szolestej Celeste Béres M.
Tomy Ráthonyi Maud Kornai
Mauuela Sziklai Sz. Lona Nellie Perry
Consuelo Mátrai A vőlegény Iványi
Bridoine Giréth Menyasszony Hídvégincé
Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. október hó 18-án.
Angol élet.
Irta Ráth István.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.
Szombat, 1902. október hó 18-án.
Pogány Gábor.
Dráma 4 felvonásban. Irta Ferenczy Ferenc.
Személyek:
Özv. Pogányné Rákosi Lindner Berta Maróthy
Pogány Gábor Császár Kovács Mihály
Pogány H. Helvay Hollay Körösmezői
Pogány Anna Torók I. Hollayné Boér
Pogány Péter Mészáros Pataki Gál
Pogány Péterné Györgyné János Abonyi
Kezdeté 7 óraker.

NORSJEGYEK
melyek máéut el vannak zálogozva, saját pénzemmel valóan ki és azoknak sokkal magasabb kölcsönt adunk olcsó kamattal mellett, vagy megveszem a sorajjegyeket napl aron és visszazálogozom azokat az értekelty havi adóm tétele, a kölcsönbözeti részleteiben fizetem ki.
kérom a zálogjegy beküldését.
FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ
BUDAPEST, Erzsébet-körút 2.

FOVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.
A második ág.
Énekes bohózat 1 felvonásban, Irta Zboray Aladár; zenéjét szerzerette Zboray Ábris.
La Roland
Lángtáncosné
Lea Leony szubritt
Paul Martintetti Fekushimas
Egger-Rieser
Vasárnap délután 4 óraker
Családi előadás.
Mársókel helyárral.
A téllertben reggel 5 óraker Vörös Elek előnyzenekara hangversenyére.

Király-utca 71. **RÉMI-MULATÓ.** Király-utca 71.
Rémí Tivadar, igazgató. Halmovici M., művezető.
Pénztárnnyitás 7-ker. Kezdeté 8-ker.
THE 4 NOISSET
a világ legjobb mű- és verseny-kerékpárai.

Georg Bonhairs-csoport
a Varieté-színpad legjobb és legnagyobb attrakciója
Steinhardt Géza
Budapest legkedveltebb kórnika
ugymint fellépte az összes különlegességekknek
Holnap vasárnap, délután 4 óraker
I-ső délutáni előadás.
főhelyárrakkal.
A nappali pénztár nyitva 10-12-ig és délután 3-5-ig.
Bélelőjegyek elővételben 70 kr., kaphatók: Izsácz Andrásy-ut. 38., Izsácz Erzsébet-körút 51. (fürdőpárat) és Izsácz Király u. 73.
Az előadás után a téllert kivételben Pécsi Hegedűs Gyula előnyzenekara hangversenyére reggel 5 óraker.

AZ IZZADTSÁGTÓL
eredő fényt az aroról, valamint a borostyánsájt eredő pattanásokat eltüntet. A „FORTUNA” arviz.
Egy üveg ára 3 korona.
A hajhullást megakadályozza, és a hajkorpától megtisztítja a fejt. A „FORTUNA” hajviz.
Egy üveg ára 2 korona.
Kapható: **Schubert Arnold**
„Fortuna” gyógyszerárban
Budapest, VII., Csengery- és Dob-utca sarok.

Dr. RENNER
VIZGYÓGYINTÉZETE
— bejáró betegek számára. —
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)
Az intézetben gyógykezelés alá vevőnek: különféle idős- és gerinobajok, almatianság, szédülés, gyengeségi állapotok, a gyomor és belek ronyhosága, ideges szívbetegségektől, — Gyógyeszközök: A tudományos vizsgálatomod eljárásán kívül, szensavas fűrtök (szívbetegségeknél), fenyfű (elhízások és csomós bántalmaknál), az elektromozás minden fajja (gyalványszerítés, faragás, frakcionálás, masszázsa stb. — A különféle vizsgálatomokd kivánatra saját lakoson is eszközöztetnek kiközpött szolgálomelyszet által.

Ingyen bluz-, pongyola-, alj- és jupon-
ZOLTAN DEZSŐ
Budapest, Király-utca 30. szám.

Butor, teherszállítási és beraktározási vállalat.
Butorszállítások elővétel, cs. és kir. szab. francia minta után készített, teljesen kárpított, beáratott butorokcsobban a bel- és külföld minden helyiségébe.
Sürgőrcím:
TELEFON. ZORN MÓR BUDAPEST.
Butorszállítások
Butorok beraktározása
Képviselőségek minden nagyobb városokban.
ZORN MÓR BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 21.
Legszébb könyvtárt berendezek,
havi 2-3 korona részletfizetésre.
Szépirodalom, szakművek bel- és külföldről: Cim Kelemen Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15. levelezőlap elegendő.

Távolság nem akadály!
Egy mintakabát beküldése elegendő, hogy testhez illő ruhát kaphasson. Képes mértékutastás bérmentve, meg nem felelőért a pénz visszaadatik. Rothberger Jakab cs. és kir. udvari szállító, Budapest, Váci-utca 6.

Kézimunkák
hímző-, kötő-, horgoló-pamutok és selymek, nemkülömben hímzőszövetek nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók.
Bérczi D. Sándor
kézimunka nagyiparosnál
Budapest, Király-utca 4.
264 oldalú képes árjegyzékemmel 2000 eredeti kézimunka rajzzal ingyen és bérmentve küldöm.
Viktória — hímzőgép elsőrendű 6 koronás.
Point-Lace szalagok rendkívül nagy választékban vannak rakatáron.
Minták! szívesen szolgálok.

Feolin-t.
Kérdezze csak házirosvat, hogy a „Feolin” nem e a legjobb cosmetikai szór a kézőnk, hajnak és fogaknak? A legrészletesebben aró és legújansabb kezek előlék, ide hímzőgépét e alakú szövetek. „Feolin” használatá által. A „Feolin” egy 42 legemesebb és legfrissebb nőnyárbó előállított szappan. Jódalkunk tovább, hogy az aró redői és ránci, boroták! (Miosser) és aróporraszek (Wimmer) stb. s „Feolin” használatá által nyomtalanul eltűnnek. A „Feolin” a legjobb hajszájító — hajápoló — és a legújansabb megakadályozza a hajhullást, a megkopaszodást és a fejtöregeséget megóv. A „Feolin” egyben a legújansabb és legjobb fogtisztítószór. A ki a „Feolin”-t állandón szappan helyett használja, fiatal és szép marad. Kételezzük magunkat a pénz szonnali visszadadására, ha a „Feolin” használatá nem sikerés. Egy darab ára 1 kor., 3 db 2.50 kor., 6 db 4 kor., 12 db 7 kor. Egy árúbrutó portó 20 fill., 3 árúbrutó 60 fill. Utazással 50 fill. től több. Megrendelők: **FEITH M.** főraktárban Bécs, VII., Mariahilferstrasse 88, Rák. Budapest: **Petrovics Miklós** droguista, IV. ker., Bécsi-utca 2. **Török József** gyógyszerár, Király-utca 12. **Nador-gyógyszerár,** VI., Váci-körút 17. **Meruda Nándor** droguista, Kossuth Lajos-utca 7. **Thallmayer és Seitz** droguista, Molnár és Moser droguista, IV., Koronaherceg-utca 9. **Fodor Márton** droguista VII., Király-utca 41. **Máthényi Béla** droguista „az arany kereszt” Egypotem-utca 11. és Vámbárcs-körút 15.

Zola Emil
korszakalkotó nagy regényciklusa a **NÉGY ÉVANGELIUM**
két első része a **TERMÉKENYSÉG** Két kötet • füzve • = (Fécondító) = 7 korona és a **MUNKA (Travail)** Két kötet • füzve • = 7 korona
egyedül jogosított magyar fordítása már megjelent.
A ciklus harmadik része az **IGAZSÁG (Vérité)** a nagy írónak mintegy irodalmi végrendelete, egyedül jogosított magyar fordításban legközelebb szintén megjeleink.
A három regény külön-külön is megrendelhető a magyar fordítás egyedül jogosított kiadásánál, a **Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)** csász. és kir. udvari könyvkereskedő üzégénél Budapest, VI. ker., Andrásy-ut. 21. szám alatt és a bármely könyvkereskedésben.

TOTH KÁLMÁN
** ÖSSZES **
KÖLTEMÉNYEI.
A nagy költő díszes új kiadása. Elettrajzi bevezetővel ellátta:
ENDRŐDI SÁNDOR.
Két remek díszkötésű kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomás arczképevel.
Rendkívül alkalmas ajándékmű.
Ára 16 korona.
Megrendelhető **Lampel Róbert-féle** (Wodianer F. és Fiai)
Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrásy-út 21

Húzás november 2-án!
Olasz vörös-kereszt sorsjegy.
Főnyeremény: 30.000 líra. — Kapható 24 havi részletfizetésre.
Havifizetés 1 dbra 2 kor. 06 fill. Már az első fizetés és 35 fillér postadíj ellenében kiadom a sorsjegy sorozat és számát tartalmazó részletet azonnali játékgjoggal.
FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ
BUDAPEST, Erzsébet-körút 2.

A 9936. számú „Kétkerekű tárgonek szemétygyűjtőedények szállítására” című, 1897. július 18-ról kelt magyar szabadalomra **vevők** vagy engedményesek kerestetnek.
Szíves ajánlatok „W. B. 6621” alatt **Mosse Rudolfhoz**, Bécs, I., Seilerstätte 2. kértnek.

Legnagyobb budapesti BUTOR-árubáz
Az általánosn rossz üzletmenet folytán raktárunk tul van halmozva hogy azonban családok munkásainknak állandón foglalkozást adhassunk, elhatároztuk, hogy készítményeinket előállításá áron alul adjuk el.
Több száz szoba dívtos asztalos és kárpított butor, u. m. k. b. k. angol, szecessió, ó-német stb. stílusban a egyezzerbőttől a legújansabb a legmodernebb fazonban, a garriturák beüzása selymek, plüss, francia- és angolszövetekkel, kesszen, raktáron kizárólag 10 minőségben.
A legújansabb butorabumunkák több mint 47 képpel 50 fillér bontás- és ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén az 50 fillért visszadjuk.
Varga Mihály és Társai
magy. butoripar-társasága Budapest, IV. Koronaherceg-utca 2, Kigyo-tér sarokán.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
d. n. Vasárnap este	A bolygó hollandi	Romeo és Julia A föld	A három grácia A csákon szerzett vőlegény	A betyár kendője Casanova	A sötét kamra A sötét kamra

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések központjában... Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Breuer név... Dohányüzem... Teréz-kört 64. szám alatt.

Deutsch Miksa... Andrássy-ut 35.

Eckstein Bernát... hirtelre: Iroda... V. ker. Fűrészt-utca 4. szám.

Engelmann Mór... győrszajtonyomda... IV. ker., Kálvin-ut 2. szám.

Frankó Pál... könyvkereskedés... IV., Gróf Czárky-utca 10. szám.

Fischer J. D... hirtelre: Iroda... IV. ker. Gerőczy-utca 1.

Goldberger A. V... hirtelre: Iroda... V. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozsef... Andrássy-ut 50.

Goldraber Mór... könyvkereskedés... II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler... hirtelre: Iroda... V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits... könyvkereskedés... Kerepesi-ut 50. (Takarék-épület).

Kernberg Rozália... könyvkereskedés... VIII. ker., Múzeum-körút 1.

Leopold Gyula... hirtelre: Iroda... VII., Erzsébet-körút 54. I. sz.

Mossé R. Rudolf... hirtelre: Iroda... Ferenczy-körút 3.

Mezei Antal... hirtelre: Iroda... IV. ker. Rákóczi-ut 9.

Nemetsek A. J... ügyvéd... IV. ker. Petőfi-ut 3. szám.

Nagy István... könyvkereskedés... Múzeum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház bejárat).

Rohozics Hanna... könyvkereskedés... VI. ker., Váci-körút 23. szám.

Sikrány Samu... hirtelre: Iroda... Sopronyi V. körút 1. szám.

Szántó Mór... könyvkereskedés... IV., Kelemen-utca 14. szám.

Schwarz József... hirtelre: Iroda... V. ker., Marokói-utca 4. sz.

Schönwald Ferenc... könyvkereskedés... Ferenc-körút 3. szám.

Tanczer Gyula... hirtelre: Iroda... IV. ker., Szervíz-ut 8. szám.

Toldi Lajos... könyvkereskedés... II. ker., Fő-utca 2. szám.

Weitzenfeld Jakab... király-utca 1.

Zipser és König... könyvkereskedés... VI. ker., Andrássy-ut 1. szám.

Zala Mór... könyv- és zeneműkereskedés... VI. Teréz-körút 2.

17 éves, intelligens, a kereskedelmi kintén végzett... Irodák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Közvetítő, norinber, rövid, díszmunka-kereskedés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ura! Elegáns és szép küllembeljárata... Sándor-utca 30/B. I. 13.

Kerékpár... egészén új, a gyarostól 2 évvel... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Okmánykészítő... esküdti ügyvivő... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Csinos utcai... szoba küllembeljárattal... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Kiadó lakás... VII. Nagydólya-utca 15. emelet... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Ajtók, ablakok... vasrúdos, basználtak... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Szilvánahely... valódi egyiptomi, 1000 darab... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Tapétázott, fűzők... és berendezés... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Szárító-Püti vállalat... P. Pannónia-utca 26. Irtóház... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Butor... csak jó minőségű... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Használt... férfruhátak legmagasabb árban... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Magy. kir. Államvasutak... Üzlet. Szeged. 2782/1902. szám.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.

Pályázati hirdetmény... pályafenntartási fák... I. ker. Hármas-utca 29. ajtó 27.